

URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 413-414 / august 2020

Luptați și veți învinge!

M. Hrebenny

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

ALEGERI LOCALE 2020 VOTAȚI CANDIDAȚII UUR!

UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

Unitate
Umanitate
Responsabilitate

UNIȚI VOM REALIZA ȘI MAI MULT!

Dezvoltare locală

- ◆ atragerea de fonduri guvernamentale;
- ◆ susținerea antreprenorilor, agricultorilor și fermierilor locali;
- ◆ atragerea investitorilor în vederea creării de noi locuri de muncă;
- ◆ accesarea de fonduri europene; ◆ digitalizarea administrației publice locale;
- ◆ dezvoltarea infrastructurii locale; ◆ protejarea mediului înconjurător;
- ◆ implicarea membrilor comunității în procesul de luare a deciziilor.

Sănătate

- ◆ înființarea, renovarea și dotarea unităților medicale;
- ◆ atragerea de medici de familie în zone rurale;
- ◆ susținerea înființării de noi farmacii.

Învățământ

- ◆ susținerea învățământului preuniversitar;
- ◆ organizarea de concursuri tematice pentru copii și tineret;
- ◆ modernizarea și dotarea grădinițelor și a școlilor;
- ◆ susținerea elevilor performanți și a olimpicilor.

Religie

- ◆ susținerea tuturor lăcașurilor de cult;
- ◆ organizarea de evenimente comune;
- ◆ cofinanțarea proiectelor derulate de lăcașurile de cult.

Cultură

- ◆ înființarea de centre culturale;
- ◆ organizarea de activități tematice culturale;
- ◆ încheierea de parteneriate cu instituții de cultură.

Parteneriate

- ◆ parteneriate pentru elaborarea și derularea de proiecte transfrontaliere;
- ◆ parteneriate pentru atragerea de fonduri europene;
- ◆ parteneriate locale pentru rezolvarea problemelor complexe cu care se confruntă comunitățile.

Comunitate

- ◆ elaborarea și implementarea programelor pentru persoane în vârstă și defavorizate;
- ◆ dezvoltarea programelor sociale și organizarea de evenimente caritabile;
- ◆ digitalizarea/dotarea bibliotecilor comunale și asigurarea accesului gratuit la internet în spații publice;
- ◆ organizarea de competiții sportive.

Din agenda deputatului UUR

În această perioadă, dificilă pentru noi toți, generată de pandemia COVID-19, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi continuă să fie proactiv, implicat și atent la problemele oamenilor, mereu orientat spre găsirea de soluții. Pe lângă activitatea sa din Parlamentul României – debaterile din cadrul grupului minorităților naționale, precum și debaterile și voturile în plen, deputatul a menținut o legătură permanentă cu alegătorii săi și a solicitat guvernanților soluții pentru rezolvarea cât mai rapidă a problemelor cu care aceștia se confruntă.

LIPSA SEMNALULUI DE TELEFONIE MOBILĂ ÎN LOCALITĂȚILE AFLATE LA GRANIȚA ROMÂNIEI

Deși domeniul telecomunicațiilor a avansat foarte mult în ultimii ani, ca urmare a concurenței acerbe dintre operatorii de telefonie mobilă, pe teritoriul României, încă există disfuncționalități în ceea ce privește acoperirea și nivelul de semnal mobil, iar marea lor majoritate se regăsește în mediul rural, unde nu s-a investit atât de mult în infrastructura de rețea, dat fiind numărul mic de potențiali clienți. Există diferențe sesizabile între mediul urban și cel rural, atât în ceea ce privește gradul de acoperire cu servicii de voce și de date, cât și calitatea semnalului.

Un astfel de exemplu îl regăsim în Maramureș și Suceava, județe unde trăiesc mari comunități de etnici ucraineni, poziționați în zonele de frontieră cu Ucraina și unde semnalul serviciilor de telefonie mobilă lasă de dorit față de zonele urbane cu o populație mai numeroasă. Mai mult, există diferențe între semnalul din interiorul clădirilor și cel din afara acestora, lucru ce denotă slaba calitate a semnalului furnizat de operatori, datorat lipsei de interes.

„Localități precum Crasna Vișeuului sau Brodina, dar și zone precum Valea Vaserului, care fac obiectul prezentei întrebări scrise, nu reprezintă un interes pentru operatorii de telefonie mobilă având în vedere numărul redus de abonați. Astfel, în zonele mai sus menționate nu se fac investiții în infrastructura de rețea, lăsându-i pe cetățeni să plătească în continuare pentru niște servicii care funcționează la 50% din capacitatea normală!” – subliniază domnul Petrețchi în scrisoarea adresată Președintelui ANCOM Sorin Grindeanu, în care semnalează

starea precară a infrastructurii operatorilor de telefonie mobilă din județele Maramureș și Suceava și solicită informații despre măsurile pe care Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații le întreprinde, privind îmbunătățirea calității semnalului în zonele afectate, astfel încât să nu mai existe discrepanțe între zonele rurale și cele urbane.

ASIGURAREA EXERCITĂRII REALE A DREPTULUI LA ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBA MATERNĂ ÎN JUDEȚUL SUCEAVA

Învățământul în limba ucraineană în județul Suceava a cunoscut o dezvoltare rapidă, cel puțin, în ultimii 10 ani, de când la nivelul Inspectoratului Școlar Județean Suceava există funcția de inspector școlar pentru minorități (limba ucraineană), cifrele și rezultatele vorbind de la sine. În județul Suceava, minoritatea ucraineană are cei mai mulți elevi care studiază limba maternă ucraineană sau în limba ucraineană (secție la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă”, din Siret), cele mai multe cadre didactice de specialitate limba ucraineană, iar elevii din acest județ au obținut cele mai multe premii la concursurile naționale organizate de MEC.

„Prin urmare, sunt cu atât mai greu de înțeles motivele pentru care începând cu data de 01.09.2020, ISJ Suceava nu a mai vacantat 0,5 normă de inspector școlar pentru minorități (limba ucraineană) printr-o numire prin detașare în interesul învățământului. Și asta în condițiile în care, în județul Suceava, peste 1800 de elevi studiază limba ucraineană, adică cu 43,93% mai mulți, comparativ cu celelalte minorități la un loc: 43 cadre didactice predau limba/în limba ucraineană, funcționează 18 școli cu personalitate juridică” – arată domnul Nicolae Miroslov Petrețchi în întrebarea scrisă, trimisă doamnei Ministru al Educației și Cercetării, Monica Anisie, căreia i-a adresat și o serie de alte întrebări:

1. Care sunt motivele care au condus la reducerea cu 0,5 a normei de inspector școlar pentru minorități (limba ucraineană) pentru numirea prin detașare în interesul învățământului?
2. Cine a fost inițiatorul acestei propuneri și care a fost motivarea care a condus la reducerea normei?
3. Ministerul Educației și Cercetării susține o astfel de abordare care pune sub semnul întrebării respectarea art.32 din Constituție?
4. Care vor fi măsurile adoptate pentru ca astfel de situații să nu se mai repete, iar drepturile la educație ale minorităților naționale, prevăzute în Constituție, să nu fie limitate de reaua credință a unor funcționari din subordinea MEC?

SITUAȚIA SPITALULUI MUNICIPAL SIGHETU MARMAȚIEI, JUDEȚUL MARAMUREȘ

În multe spitale din România, condițiile lasă de dorit, iar Spitalului Municipal Sighetu Mar-

mației din județul Maramureș, este un exemplu elocvent în acest sens. Potrivit informațiilor furnizate de conducerea acestei unități medicale, principalele cauze ce au dus la starea de degradare în care se regăsește spitalul sunt lucrările de renovare prost realizate, lipsa fondurilor, dar și existența datoriilor față de furnizori. Un alt element care a dus la întârzierea lucrărilor este cauzat de pandemia de noul coronavirus, motiv pentru care reabilitarea secțiilor de boli infecțioase și pneumoftiziologie a fost oprită. Toate acestea au fost semnalate de domnul deputat Petrețchi în întrebarea scrisă adresată recent Prim-ministrului României Ludovic Orban.

„În momentul de față, singura soluție viabilă constă în construirea unui nou spital monobloc, din cauza uzurii ridicate a clădirilor și a sistemului pavilionar al acestora, ceea ce impune costuri mari de reabilitare și întreținere, necorespunzând nici din punct de vedere al structurii secțiilor și nici din cel al circuitelor necesare, clădirile fiind foarte vechi”, este de părere Nicolae Miroslov Petrețchi, care solicită ajutorul Guvernului pentru a putea asigura personalului medical condiții minime de muncă și de îngrijire a pacienților Spitalului Municipal din Sighetu Marmăției.

CREȘTEREA TRANSPARENȚEI ÎN CADRUL AUTORITĂȚILOR PUBLICE LOCALE

„Am fost sesizat de mai multe persoane din județul Maramureș cu privire la lipsa transparenței autorităților locale, care, deși sunt obligate prin Legea 52/21 ianuarie 2003 privind transparența decizională în administrația publică să „sporească gradul de transparență la nivelul întregii administrații publice” (art. 1 alin. C), deseori omit acest lucru. Acest fapt este cu atât mai grav, cu cât se practică frecvent în mediul rural, un mediu în care cetățenii nu au la fel de multe cunoștințe cu privire la cadrul decizional, însă și-ar putea lua informațiile de pe paginile web ale primăriilor” – specifică domnul deputat în întrebarea scrisă adresată ministrului Afacerilor Interne Ion-Marcel Vela, căruia îi solicită informații cu privire la măsurile pe care Ministerul Afacerilor Interne le ia pentru a se asigura că autoritățile locale respectă legislația în vigoare.

Pandemia provocată de SARS-COV2 a schimbat în totalitate atât viața românilor, cât și modul de comunicare a statului cu cetățenii săi. Relaționarea permanentă cu cetățenii, a decidenților implicați în combaterea pandemiei, a avut efecte pozitive, ajutând la informarea cu privire la măsurile sanitare obligatorii și contribuind la implementarea unuia dintre obiectivele pe care statul român încearcă să le îndeplinească de ceva timp, și anume transparentizarea sau mai exact punerea în practică a conceptului de „open state”.

(Continuare în pagina a 3-a)

Din agenda deputatului UUR

(Urmare din pagina a 2-a)

„Observând efectele pozitive ale relaționării statului cu cetățenii din ultima perioadă, nu putem să nu ne întrebăm de ce acest lucru nu este implementat în toate domeniile și în toate palierele instituționale”, scrie deputatul.

Cu toate că astăzi, mai mult ca oricând, există modalități prin care cetățenii pot să fie informați cu privire la absolut toate deciziile pe care autoritățile statului le adoptă, încă există cazuri în care acest lucru nu se realizează. Faptul acesta este cu atât mai grav, cu cât se practică frecvent în mediul rural, locul în care cetățenii nu au la fel de multe cunoștințe cu privire la cadrul decizional, însă și-ar putea lua informațiile de pe paginile web ale primăriilor. La nivelul autorităților locale, sunt foarte importante transparența, comunicarea și informarea populației prin orice mijloace, deoarece constituie nivelul cel mai apropiat de cetățeni, este convins domnul Petrețchi.

MĂSURI DE PREVENIRE A RĂSPÂNDIRII COVID-19

„Măsurile de relaxare firești, impuse treptat de autoritățile statului, se pare că au redat un sentiment de „revenire la normal” pentru o mare parte dintre cetățenii României. În ciuda faptului că numărul de cazuri de COVID-19 se menține pe un trend ascendent, iar din ce în ce mai multe state au impus noi restricții de călătorie, tot mai mulți români vor să își petreacă vacanțele în afara țării. Acest lucru trebuie să ne ridice semne de întrebare cu privire la măsurile de protecție pe care persoanele în cauză le iau, dar și la riscul la care se supun atunci când pleacă în vacanță într-un alt stat, în special atunci când se întorc, deoarece posibilitatea de infectare în vacanță este una ridicată”, scrie domnul Petrețchi în cererea adresată ministrului Marcel Vela, căruia îi solicită informații privind posibile măsuri suplimentare pentru controlul persoanelor care se reîntorc în țară din destinații de vacanță cu risc ridicat de infectare.

DINAMICA EMISIUNILOR ÎN LIMBA UCRAINEANĂ LA TVR

În întrebarea scrisă, adresată Președintelui-director general al TVR, deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi îi aduce la cunoștință doamnei Doina Gradea, faptul că mai mulți cetățeni români de etnie ucraineană (a treia minoritate după numărul de etnici) din județele Arad, Botoșani, București, Caraș Severin, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Suceava, Timiș, Tulcea) au remarcat că în ultima perioadă, dar mai ales în timpul pandemiei, emisiunile și reportajele realizate pentru etnicii ucraineni nu au o durată suficientă de timp, cu toate că echipele televiziunii naționale au fost prezente la evenimentele organizate de etnicii ucraineni (fiind realizate peste 300 de evenimente menite să mențină și să promoveze cultura, limba, tradițiile minorității

ucrainene), pe hârtie fiind trecute chiar și emisiuni dedicate etnicilor ucraineni. Mai mult, în repetate rânduri, studiourile regionale cum ar fi cele din Cluj sau Timișoara, preferă să redifuzeze materialele legate de viața etnicilor ucraineni (unele din 2011) în detrimentul materialelor noi, care ar crește audiențele acestora.

În aceste condiții, deputatul îi solicită doamnei Doina Gradea să-i comunice următoarele:

1. Care este timpul alocat etniei ucrainene în cadrul emisiunilor dedicate minorităților naționale și dacă acesta respectă ponderea etniei?
2. Numărul de minute/ore în care au fost prezentate cultura, tradițiile, viața și activitatea etnicilor ucraineni din primul semestru al anului curent, precum și procentul acestora raportat la durata totală a emisiunilor dedicate minorităților naționale?
3. Care este motivul pentru care, la studiourile teritoriale, mai sus menționate, este preferată redifuzarea materialelor legate de viața etniei în detrimentul materialelor noi?
4. În opinia dumneavoastră, răspunsurile la primele două întrebări reflectă îndeajuns activitatea minorității ucrainene din țara noastră?

STADIUL APROVIZIONĂRII CU SERINGI ÎN ROMÂNIA

În condițiile în care tot mai mulți experți susțin că un vaccin eficient împotriva COVID-19 ar putea apărea chiar la sfârșitul acestui an, este foarte probabil ca, în curând, să ne aflăm în situația în care statele vor începe o „bătălie” pentru achiziționarea atât a dozelor de vaccin necesare, cât și a seringilor, susține Nicolae Miroslov Petrețchi în scrisoarea adresată Ministrului Sănătății Nelu Tătaru. Prin urmare, reprezentantul minorității ucrainene în Parlamentul României susține că o strategie de achiziționare și creare de stocuri de seringi, elaborată și implementată încă de pe acum, ne va permite să evităm situația precum cea din primăvară, privind achiziționarea de măști de protecție. Față de cele menționate mai sus domnul Petrețchi îi solicită ministrului de resort răspunsuri la următoarele întrebări: 1) Ministerul Sănătății are în vedere o strategie de achiziționare și creare de stocuri de seringi? 2) În acest moment, România este pregătită pentru vaccinarea populației în situația în care un vaccin anti-COVID-19 s-ar dovedi eficient, având în vedere și vaccinarea anti-gripală?

CONSULTAREA CADRELOR DIDACTICE ÎN CONTEXTUL ADOPTĂRII UNOR ACTE CU CARACTER NORMATIV

Prezentarea modificărilor aduse actelor normative și cunoașterea problemelor cu care se confruntă elevii și profesorii, prin organizarea periodică a consfăturilor naționale ale cadrelor didactice, este foarte importantă, având în vedere faptul că ei se află în fața elevilor și asupra lor se răsfrâng toate deciziile luate la

nivel central, afirmă Nicolae Miroslov Petrețchi într-o altă întrebare scrisă, adresată Ministrului Educației și Cercetării, Monica Anisie, din care redăm următorul fragment:

„Elaborarea iar, mai apoi, adoptarea proiectului privind organizarea și desfășurarea admiterii în învățământul liceal de stat pentru anul școlar 2021-2022 și includerea unor chestiuni legate de admiterea elevilor aparținând minorităților naționale fără consultarea profesorilor care predau în limba ucraineană sau în limbile celorlalte minorități naționale dă dovadă de o lipsă voită a transparenței. Acest lucru nu poate avea decât efecte negative, care se concretizează prin pierderea încrederii cetățenilor în Ministerul Educației și Cercetării.

Perioadele de tranziție din ultimele luni au demonstrat, dacă mai era nevoie, că astfel de întâlniri, cel puțin în mediul on-line, sunt vitale, tot mai mulți profesori și inspectori de specialitate, după finalizarea anului școlar 2019-2020, solicitând organizarea unor astfel de consfătuiri, însă până la transmiterea acestei întrebări, nu am constatat nicio intenție venită din partea reprezentanților MEC, motiv pentru care, stimată doamnă ministru, vă rog să-mi precizați, în scris, următoarele:

1. Dacă Ministerul Educației și Cercetării, intenționează să organizeze Consfăturile Naționale pentru cadrele didactice care predau limba/în limba ucraineană, având posibilitatea de a cunoaște problemele cu care se confruntă învățământul în limba ucraineană și cum pot afecta modificările propuse învățământul în limba ucraineană?

2. Ce măsuri au fost adoptate pentru remedierea problemelor semnalate de către cadrele didactice care predau limba/în limba ucraineană la consfăturile naționale organizate în anii trecuți?”.

MĂSURI URGENTE PENTRU LOCUITORII DIN DELTA DUNĂRII

Tot în cadrul activității sale parlamentare, reprezentantul minorității ucrainene în Parlamentul României, i-a atras, din nou, atenția ministrului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Nechita-Adrian Oros, asupra problemelor locuitorilor din satele izolate din Delta Dunării, unde există o importantă comunitate de ucraineni afectați atât de seceta pedologică din perioada septembrie 2019 – aprilie 2020, de schimbările economice și climatice, cât și de nepăsarea autorităților locale.

„Dacă nu se intervine în aceste zone cu măsuri concrete, implementate în cel mai scurt timp, riscăm închiderea multor afaceri locale și chiar dispariția unor meserii. Acest lucru ar atrage după sine mai multe efecte negative, precum depopularea zonei sau o scădere considerabilă a veniturilor locuitorilor”, afirma Nicolae Miroslov Petrețchi, solicitându-i ministrului de resort măsuri urgente și punctuale menite să ajute locuitorii din Delta Dunării.

Cronica UUR

Sâmbătă, 18 iulie 2020, la Sighetu Marmăției, filiala UUR Maramureș a marcat 206 ani de la nașterea poetului ucrainean Taras Șevcenko. Manifestarea planificată pentru luna martie a fost amânată pentru luna iulie din cauza epidemiei de coronavirus.

Comemorarea a debutat la Biserica Ortodoxă Ucraineană cu slujba de pomenire a lui Taras Șevcenko, oficiată de consilierul Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, preotul Nicolae Lauruc și de preotul Marius Lauruc.

Evenimentul a continuat cu ceremonia de depunere de coroane de flori la bustul Marelui Kobzar, situat în parcul din fața Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Sighetu Marmăției.

La manifestare au participat membri ai Consiliului UUR, ai comitetului filialei UUR Maramureș și reprezentanți ai Liceului ucrainean „Taras Șevcenko”.

În alocuțiunile lor, participanții au vorbit despre viața și creația renumitului poet, scriitor și pictor ucrainean Taras Șevcenko și despre contribuția acestuia la formarea limbii ucrainene moderne și a națiunii ucrainene.

Amintim că bustul lui Taras Șevcenko din Sighetu Marmăției, dezvelit în anul 2016, a fost donat de către fostul președinte al Administrației de Stat a raionului Verhovyna, regiunea Ivano-Frankivsk, Ucraina, Iaroslav Skumatchuk, iar soclul de către UUR. Autorul bustului este renumitul sculptor ucrainean Volodymyr Dovbenyuk.

Duminică, 19 iulie 2020, filiala Caraș-Severin a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la sediu său din orașul Caransebeș, o seară literar-artistică ucraineană.

În cadrul evenimentului, au fost aniversați poetul Ioan Covaci, redactor-șef al ziarului „Vilne slovo”, de origine din satul Copăcele și compozitorul Ivan Liber, președintele filialei Caraș-Severin, tot din satul Copăcele, dar de origine din Maramureș.

Totodată, participanții la eveniment i-au comemorat pe poeții ucraineni Iura Pavliș și Vasile Barșai, fiii satului Copăcele, precum și pe scriitorul Ivan Șmuleac din satul Cornuțel, de origine din Maramureș.

În cadrul manifestării, au fost recitate poezii și

au fost citite fragmente din operele poezilor și scriitorilor menționați mai sus și au fost interpretate câteva cântece pe versurile acestora, muzica aparținând compozitorului Ivan Liber.

În discursurile lor, vorbitorii au evidențiat contribuția deosebită a scriitorilor și a oamenilor de cultură bănățeni la dezvoltarea atât a literaturii și culturii ucrainene, cât și a celei românești.

Cu această ocazie, a fost organizată și o expoziție de carte și publicații periodice ale Uniunii Ucrainenilor din România.

Sâmbătă, 25 iulie 2020, la Muzeul Național al Satului, filiala București a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat „Zilele culturii ucrainene”, la care au participat membri ai filialei UUR București, reprezentanți ai muzeului, iubitori ai culturii ucrainene, invitați din Suceava și Maramureș, precum și jurnaliști. Acțiunea s-a desfășurat cu respectarea recomandărilor autorităților privind distanțarea socială.

La începutul evenimentului, participanții au vizitat casa ucraineană-huțulă din satul Breaza, județul Suceava, amplasată pe una din ulițele Muzeului Satului „Dimitrie Gusti” din București și expoziția de carte, ziare și reviste editate de Uniunea Ucrainenilor din România, organizată în aer liber.

Au urmat cuvinte de salut adresate de Mihai Traista, președintele filialei UUR București, Aurelia Tudor, cercetătorul muzeului și Dan Ioan Marta, poet. Scriitorul Mihai Traista a vorbit despre activitatea UUR în domeniul culturii și a prezentat zierele, revistele și cărțile editate de UUR.

Evenimentul a continuat cu un frumos recital de muzică instrumentală, susținut de Natalia Pancec-Colotelo – vioară și de Dan Vasilescu – chitară.

La rândul lor, au cucerit publicul Ansamblul de dansuri „Cervona Kalena” din Negostina, județul Suceava, condus de Iulian Chideșa, Grupul vocal-instrumental „Tinerii huțuli” din Valea Vișeuului, județul Maramureș, condus de Maria Papariga și micuța Andreea Iavorovschi, care a recitat o poezie în limba ucraineană.

Participanții au primit diplome pentru contribuția lor la păstrarea și promovarea culturii ucrainene.

Sâmbătă, 25 iulie 2020, Ledia Spivaliuc, președinta Organizației Femeilor Ucrainene din România (OFUR) din cadrul UUR, a fost invitată la videoconferința Federației Mondiale a Organizațiilor de Femei Ucrainene. Participarea la videoconferința a fost rezultatul mai multor luni de discuții și dorinței comune de cooperare.

În timpul videoconferinței, doamna Ledia Spivaliuc a prezentat organizația de femei, care face parte din componența UUR, dar își desfășoară activitatea după propriul Regulament, respectând Planul de acțiuni culturale. Ledia Spivaliuc a

spus că Organizația Femeilor Ucrainene din România apără drepturile, demnitatea și interesele comune ale femeilor ucrainene, desfășoară acțiuni umanitare, susține dezvoltarea culturii și a educației în limba ucraineană, păstrează obiceiurile și tradițiile, arta populară și folclorul ucrainean, colaborează cu organizații similare din țară și străinătate.

Președinta OFUR a vorbit și despre modul în care femeile ucrainene din România s-au alăturat acțiunilor umanitare, desfășurate de UUR în timpul pandemiei de coronavirus. Ele i-au ajutat pe bătrâni, familiile cu mulți copii, pe orfani și alte persoane nevoiașe, le-au oferit sfaturi și informații cu privire la propria lor protecție, precum și ajutor material: alimente, medicamente, echipamente de protecție personală și materiale sanitare.

Președinta Federației Mondiale a Organizațiilor de Femei Ucrainene, Anna Kisil, și prim-vicepreședinta Evhenya Petrova au asigurat-o pe doamna Ledia Spivaliuc de continuarea colaborării și de reînnoirea calității de membru a OFUR în cadrul Federației Mondiale a Organizațiilor de Femei Ucrainene.

Cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România, în perioada 13-26 iulie 2020, zece studenți care studiază limba și literatura ucraineană la universitățile românești din București, Cluj-Napoca și Suceava au participat la cursurile Școlii de Vară Internaționale de Studii Ucrainene „Krok do Ukrainy” („Pas spre Ucraina”), organizate online din cauza pandemiei de coronavirus, de Institutul Internațional de Educație, Cultură și Relații cu Diaspora (MIOK) al Universității Politehnice din Lviv, Ucraina.

Timp de două săptămâni, studenții din România, alături de colegii lor din Argentina, Brazilia, Spania, Germania și Polonia, au participat la cursuri intensive de limba ucraineană, cursuri practice cu vorbitori nativi, discuții cu personalități ucrainene, cursuri de cultură ucraineană – de la folclor la artă contemporană.

La încheierea oficială a celei de-a XIII-a Școli de vară internaționale de studii ucrainene, în regim online, a participat și Secretarul general al UUR, Irina-Liuba Horvat, care a transmis salutul președintelui UUR Nicolae Miroslav Petrețchi, a vorbit despre accesul la educația în limba maternă a elevilor aparținând minorității ucrainene din România și a mulțumit MIOK pentru buna colaborare.

(Continuare în pagina a 5-a)

Cronica UUR

(Urmare din pagina a 4-a)

În scrisoarea adresată președintelui UUR, directoarea Institutului Internațional de Educație, Cultură și Relații cu Diaspora, doamna Iryna Klyuchkovska, i-a mulțumit acestuia pentru implicarea sa activă în acest proiect, exprimându-și aprecierea pentru sprijinul acordat în vederea participării studenților din România la cursurile școlii de vară.

MIOK a oferit studenților certificate, în regim online, originalele fiind trimise UUR, care va organiza o ceremonie oficială de înmânare a certificatelor de absolvire următorilor studenți: Sebastian Dincă, Alexandra Petrică, Alexandra Iorga, Florentina-Adriana Oproiu de la Universitatea București, Mihai Romaniuc, Andreea Țudic, Larisa-Ioana Popadiuc de la Universitatea din Cluj-Napoca, Iuliana-Maria Zebreniuc, Anca Gabriela Bucețchi, Iustina Petrașuc de la Universitatea din Suceava.

Luni, 3 august 2020, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi, a avut o întâlnire de lucru cu însărcinatul cu afaceri a.i. al Ucrainei în România, domnul Paun Rohovei, aflat într-o vizită în județul Maramureș, și cu prefectul județului, domnul Nicolae-Silviu Ungur.

Principala temă a discuției a fost situația Liceului Pedagogic cu predare în limba ucraineană „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației.

În cadrul întâlnirii, la care au participat, de asemenea, directorul și profesorii unității de învățământ, au fost discutate perspectivele de dezvoltare a liceului, precum și asigurarea resurselor educaționale, necesare profesorilor și elevilor.

Ambasada Ucrainei în România, în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, a donat

Liceului „Taras Șevcenko” și școlilor din localitățile ucrainene Remeți, Rona de Sus, Bistra, Repedea, echipamente tehnice (laptopuri, tablete, televizoare) și materiale didactice liceului pedagogic, în cadrul programului de sprijin pentru ucrainenii din afara granițelor.

Tot luni, Nicolae Miroslov Petrețchi a participat la întâlnirea de lucru între delegația Ambasadei Ucrainei în România și Președintele Consiliului Județean Maramureș, Gabriel Valer Zetea, la care a luat parte și prefectul Ioan-Silviu Ungur. Au fost discutate și convenite o serie de măsuri care vizează buna funcționare a liceului „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmației, precum și a

altor instituții de învățământ din zonă în care funcționează secții ucrainene sau unde se predă limba ucraineană.

Marti, 4 august, reprezentanții UUR și șeful misiunii diplomatice a Ucrainei la București au avut o întâlnire cu directorii școlilor din mai multe localități ucrainene din Maramureș. Participanții la discuții au abordat numeroase probleme actuale cu care se confruntă unitățile de învățământ în care se predă limba ucraineană și au analizat soluții pentru dezvoltarea calitativă a actului educațional.

Ulterior, în prezența distinșilor oaspeți în comuna Rona de Sus a fost inaugurat un nou teren de sport public multifuncțional.

Luni, 3 august 2020, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi și însărcinatul cu afaceri a.i. al Ucrainei în România, domnul Paun Rohovei, au avut o întâlnire cu consilierul Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, preotul Nicolae Lauruc, în cadrul unei vizite de lucru în județul Maramureș.

În cursul discuțiilor, au fost abordate aspecte legate de activitatea Vicariatului Ortodox Ucrainean din România, la 30 de ani de la reînființare, fiind trecute în revistă problemele cu care se confruntă parohiile ucrainene din România și măsurile care se impun pentru soluționarea acestora.

De asemenea, în cadrul întâlnirii s-a discutat intenția UUR de a organiza un eveniment special, în colaborare cu Vicariatul Ortodox Ucrainean din România și Ambasada Ucrainei în România, pentru a marca 30 de ani de la reînființarea Vicariatului Ortodox Ucrainean din România.

Cu această ocazie, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi a amintit faptul că UUR pregătește lansarea unui album aniversar de prezentare a bisericilor ortodoxe ucrainene din România, care să reliefeze aspecte din activitatea acestora și să ilustreze principalele evenimente organizate de-a lungul timpului în colaborare cu UUR.

24 AUGUST – ZIUA INDEPENDENȚEI UCRAINEI

Ziua Independenței reprezintă cea mai importantă sărbătoare națională a Ucrainei, fiind celebrată an de an, la 24 august, odată cu adoptarea, în 1991, de către Rada Supremă a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene, a Declarației de Independență față de Uniunea Sovietică. Acest act a fost confirmat de popor la 1 decembrie 1991, printr-un *Referendum național ucrainean*. Drept urmare, la 20 februarie 1992, Rada Supremă (Verhovna Rada) a Ucrainei a adoptat rezoluția „De Ziua Independenței din Ucraina”, care prevedea, ținând cont de „voința poporului ucrainean și de dorința străveche de independență” ca Ziua Independenței Ucrainei să fie sărbătoare națională, celebrată anual la data de 24 august, fapt întărit prin hotărârea Radei din 5 iunie 1992, când, în acest sens, a fost modificată prima parte a art. 73 al Codului Muncii al Ucrainei. Astfel, Ucraina a fost declarată stat democratic și independent. Declarația de Independență simbolizează confirmarea dreptului poporului ucrainean la stat propriu, la manifestare lingvistică și culturală proprie, la libertate statală și națională pentru care a dus lupte crâncene secole de-a rândul.

LA MULȚI ANI, UCRAINA!
EROILOR EI, GLORIE!

Redacția

ZIUA IMNULUI NAȚIONAL AL ROMÂNIEI – 29 IULIE

„Deșteaptă-te, române!” a devenit imnul național al României începând cu 1990, statut consacrat prin Decretul-lege număr 40/1990 și prin Constituția României din 1991. La originea imnului național al României, se află poemul patriotic „Un răsunet”, scris de Andrei Mureșanu și publicat, pentru prima dată, în numărul 25 din 21 iunie 1848 al suplimentului Foaie pentru minte, inimă și literatură, pe o melodie culeasă de Anton Pann. Este unul dintre cele mai cunoscute texte românești, scris cu ocazia Marii Adunări Naționale de la Blaj, din 1848.

Ziua Imnului Național al României a fost instituită printr-o lege specială, Legea 99/1998, care prevede ca această zi să fie marcată de către autoritățile publice și de celelalte instituții ale statului prin organizarea atât de programe și manifestări cultural-educative cu caracter evocator și științific, în spiritul tradițiilor poporului român, cât și de ceremonii militare specifice, organizate în cadrul unităților Ministerului Apărării Naționale și ale Ministerului de Interne. Tot în anul 1998, în cadrul manifestărilor prilejuite de împlinirea unui secol și jumătate de la Revoluția română din anul 1848, Banca Națională a României (BNR) a pus în circulație, în scop numismatic, începând cu data de 29 iulie 1998, Zi a Imnului Național, două monede din aur cu valori nominale de 500 lei și 1000 lei, dedicate acestei aniversări, potrivit Circularei nr. 12/1998 emise de BNR.

Redacția

Educația în limba ucraineană maternă

Ultima etapă de înscriere în învățământul primar pentru anul școlar 2020-2021

Ministerul Educației și Cercetării a centralizat situația preliminară a cererilor de înscriere în învățământul primar pentru anul școlar 2020-2021, după prima etapă de cuprindere în clasa pregătitoare (8-20 iulie), prevăzută de calendarul modificat și completat în luna mai prin ordin de ministru. Astfel, potrivit datelor înregistrate în sistem, au fost completate și depuse, la nivel național, în perioada 4 martie – 7 iulie 2020, 150.503 cereri, fiind admise 149.307 cereri. Dintre cele 150.503 cereri completate și depuse, 131.599 de cereri vizează copiii care împlinesc vârsta de 6 ani până la data de 31 august 2020, inclusiv, iar 18.904 cereri, copiii care împlinesc vârsta de 6 ani în perioada 1 septembrie – 31 decembrie 2020, inclusiv.

În această primă etapă, repartizarea copiilor s-a realizat pe baza informațiilor din cererile-tip de înscriere și din documentele depuse, inclusiv prin aplicația informatică, de părinți/tutori legal instituți/reprezentanți legali și în baza deciziilor consiliilor de administrație ale unităților de învățământ, luate în urma aplicării criteriilor de departajare pentru copiii din alte circumscripții școlare.

Și în cadrul celei de a doua etape (2-31 iulie), a fost asigurată înscrierea, pe locurile rămase libere, a copiilor care nu au participat la prima etapă sau nu au fost distribuiți, din diferite motive, conform procedurii elaborate de inspectoratul școlar județean/al municipiului București.

În perioada 1-4 septembrie, sunt prevăzute centralizarea și soluționarea de către inspectoratele școlare a cererilor părinților/tutorilor legal instituți/reprezentanților legali ai copiilor care nu au fost încă înscriși la vreo unitate de învățământ. De asemenea, inspectoratele școlare vor soluționa orice alte situații referitoare la înscrierea în învățământul primar, având în vedere, cu prioritate, interesul superior al copilului. Potrivit art. 4 și art. 5 din *Metodologia privind studiul în limba maternă și al Limbii și literaturii materne, al Limbii și literaturii române, studiul Istoriei și tradițiilor minorităților naționale și al Educației muzicale în limba maternă din 10.09.2012*, elevilor aparținând minorităților naționale care frecventează unități de învățământ cu predare în limba română sau în altă limbă decât cea maternă li se asigură, la cerere și în condițiile legii, ca discipline de studiu, Limba și literatura maternă, Istoria și tradițiile minorității naționale respective, Educația muzicală, iar, în funcție de nece-

sitățile locale, se organizează, la cererea părinților sau tutorilor legali și în condițiile legii, grupe, clase și/sau unități de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale.

În situația transmiterii documentelor pe e-mail, prin poștă, cu confirmare de primire, documentele utilizate pentru înscrierea în clasa pregătitoare vor fi solicitate și în format fizic, în termen de maximum două săptămâni de la începerea cursurilor.

Toate unitățile de învățământ au obligația de a oferi informații referitoare la procedura de înscriere a copiilor în învățământul primar, indiferent dacă părinții au sau nu au domiciliul în circumscripția respectivă.

Începerea anului școlar 2020-2021

După cum s-a anunțat deja, pregătirile pentru începerea anului școlar 2020-2021 se axează în jurul celor trei mari scenarii (100% prezență fizică în acele comunități unde este posibil, 100% online în scenariul cel mai negru și varianta hibridă), iar miza cea mai mare o reprezintă descentralizarea deciziei: lăsarea hotărârii finale la comunitățile locale, pornind de la analiza făcută de școală, inspectorat și cu avizul Direcției de Sănătate Publică (DSP).

Revenirea fizică la grădiniță și la școală a elevilor din clasele pregătitoare – a IV-a, a VIII-a și a XII-a, cu respectarea distanței de minimum 1 metru între bănci, este unul dintre cele trei scenarii propuse de Ministerul Educației Naționale. Ministerul ia în calcul să-i plătească la oră pe profesori, în plus, până la o normă întreagă, pentru orele care depășesc norma didactică. Concret, o învățătoare va putea preda dimineața în fața a jumătate din clasă, iar după-amiază celeilalte jumătăți de clasă, orele de după-amiază fiind remunerate la plata cu ora.

În cazul celui de-al doilea scenariu, cel hibrid, conducerea școlii poate decide dacă alternează în cazul lor cursurile online cu cele fizice la școală, la intervale de 1 sau 2 săptămâni.

Referitor la spațiile unde vor învăța elevii, în acest moment, Inspectoratele Școlare fac următoarea analiză: verifică pentru fiecare clasă în parte numărul de elevi care pot intra, după ce vor fi așezate băncile la 1 metru distanță unele de celelalte, în funcție de dimensiunile clasei, și înregistrează numărul de elevi care vor trebui să participe fizic, în alt schimb, la școală, precum și numărul de profesori necesari în plus.

„Inspectorii trebuie să realizeze o oglindă a clasei în fiecare școală, pentru a vedea câți elevi pot intra în fiecare clasă, în funcție de dimensiunile clasei. În final, analiza pe fiecare unitate urmărește câte săli în plus sunt necesare și câte norme didactice în plus”, a declarat Monica Cristina Anisie, ministrul educației.

Părinții vor trebuie să completeze o declarație pe propria răspundere atunci când își trimit copiii la școală, similară declarațiilor pe care le completăm când intrăm în orice spital sau instituție publică, și anume: „Subsemnatul, în calitate de părinte, declar că în ultimele 14 zile copilul nu a prezentat simptome specifice: tuse, dureri de cap, dureri de gât, dificultăți respiratorii, vărsături, nu a intrat în contact cu o persoană cu COVID-19 (...)”.

TeleȘcoala profesorilor

Ministerul Educației și Cercetării în parteneriat cu Televiziunea Română organizează programul de formare pentru cadrele didactice: „TeleȘcoala profesorilor”. Acest program se înscrie în strategia de dezvoltare a competențelor cadrelor didactice pentru învățarea on-line.

Astfel, pe durata a 15 cursuri, cadrele didactice vor avea posibilitatea să parcurgă conținuturi cu privire la utilizarea platformelor educaționale pentru susținerea de lecții on-line. Tematica abordată vizează funcționalitățile puse la dispoziție, în mod gratuit, de către Google și Microsoft, respectiv platformele G Suite for Education și Microsoft Office 36.

Difuzarea cursurilor se va realiza începând cu data de 24 august, de luni până vineri, în intervalul orar 9:00-9:30, cu reluare în aceeași zi, în intervalul orar 15:00-15:30, pe postul TVR2. De asemenea, cursurile vor fi disponibile pe canalele de YouTube ale Televiziunii Române și Ministerului Educației și Cercetării.

„Pentru că educația trebuie să continue în orice condiții, Ministerul Educației și Cercetării vine în sprijinul tuturor cadrelor didactice din România prin acest program de formare, un program complementar-suport, menit să susțină învățarea on-line atât de necesară în condițiile actuale!”, a declarat Monica Cristina Anisie, ministrul Educației și Cercetării.

Materiale transmise de Elvira CODREA

Întâlnire la Lugoj

La data de 6.07.2020, dl președinte UUR Timiș, Iura Hleba, a convocat la Sediul UUR din Lugoj (str. Ion Vidu, nr. 1), începând cu ora 9.30, o ședință cu președinții organizațiilor locale din zonă și profesorii de limbă ucraineană.

Au fost prezenți președinții organizațiilor locale: Ivan Covaci din Lugoj, Mihai Cozac din Pădureni, Petru Beuca din Petroasa Mare, Mihai Șpilca din Criciova, Ivan Longa din Bârna Pogănești, Vasile Condrei din Bethausen, Sorin Laver din Știuca și Volodia Bilan din Brănești.

În cadrul ședinței, au fost discutate probleme organizatorice și au fost oferite informații legate de alegerile locale: întocmirea listelor, ordinea candidaților înscriși și, totodată, chestiuni care privesc strângerea de adeziuni legate de membrii UUR. Toate acestea s-au desfășurat în condiții de respectare a procedurii de prevenire a îmbolnăvirii cu noul Coronavirus (COVID-19).

La ora 11.00, în curtea interioară a sediului, în prezența profesorilor Violeta Manzur de la Liceul „Iulia Hasdeu”, Mariana Cubaș – Petroasa

Mare, Maria Condrei Szabo – Bethausen, Ivan Smecicaș – Bârna, a avut loc premiera elevilor care au participat la Olimpiada de limba și literatura ucraineană, faza județeană Timiș. La eveniment, au fost prezenți 12 elevi care provin din localitățile din zonă.

Cu ocazia acestei întâlniri, au fost discutate diverse probleme legate de școală, unele dintre ele fiind axate pe necesitatea de a studia limba ucraineană la nivel gimnazial, continuarea studiilor la Liceul „Iulia Hasdeu” din Lugoj, iar, după susținerea bacalaureatului, absolvenții de liceu să-și continue studiile la nivel universitar, la specializările de limba și literatura ucraineană din cadrul Universităților din Cluj, Suceava, București și chiar din Ucraina. De asemenea, au fost făcute propuneri privind organizarea unor concursuri online de pictură, muzică și meșteșuguri.

Au fost aduse mulțumiri din partea dnei profesoare Violeta Manzur pentru materialele primite din partea UUR de către elevii care au susținut examenul de bacalaureat.

La finalul premierii, concurenții împreună cu cei prezenți la eveniment s-au așezat la masa rotundă, pentru a discuta și despre alte probleme ale etnicilor ucraineni din această regiune a României.

Cornelia BENZAR

UUR premiază elevii ucraineni olimpici

La Știuța, o comună din județul Timiș, cu foarte mulți tineri ucraineni stăruitori, cu oameni harnici și gospodării frumoase, a avut loc recent premierea elevilor participanți la etapa județeană a Olimpiadei de Limbă și Literatură Ucraineană.

În deschiderea festivității de premiere, directorul școlii din localitate, domnul Nicolae Benzar, a adresat câteva cuvinte olimpicii și cadrelor didactice care i-au pregătit, mulțumindu-le pentru tot efortul depus, pentru seriozitate și răbdare.

La rândul său, președintele UUR Timiș, Gheorghe Hleba, a mulțumit gazdelor pentru pri-

mirea călduroasă și a prezentat mesajul din partea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România, cea care a oferit premiile consistente în bani și tablete. Acesta a vorbit despre mândria de a fi ucrainean, subliniind importanța învățării limbii materne. În actualul context pandemic, domnul Hleba a subliniat importanța dezvoltării învățământului online și a organizării unor concursuri pe diferite teme.

Și primarul localității, domnul Vasile Bejera, i-a felicitat pe elevi și pe profesori pentru performanța școlară, amintind implicarea activă a primăriei în viața școlii, în vederea creșterii calității în educație.

A urmat apoi un scurt program special de poezii și cântece, susținut de elevii din Știuța, Dragomirești și de la Liceul „Iulia Hașdeu”. Premierea participanților la etapa județeană a Olimpiadei de Limbă și Literatură Ucraineană a constat în: premiul I – 150 lei și tabletă, premiul II – 125 lei și tabletă, premiul III – 100 lei și tabletă, mențiuni – 75 lei și tabletă, iar ceilalți participanți au primit câte o tabletă.

Alese mulțumiri se cuvin a fi adresate Uniunii Ucrainenilor din România pentru implicare și pentru tot sprijinul moral și material acordat.

Cornelia BENZAR

„Ai carte, ai parte!”. Ce cunoscut ne este proverbul! În vremurile tulburi prin care trecem, Uniunea Ucrainenilor din România își îndreaptă atenția spre cei care nu au aruncat cărțile ci, răsfoindu-le cu drag, le-au făcut prietene de nădejde. În opinia mea, cartea este un prieten adevărat, pe veșnicie, un prieten care nu trădează niciodată!

Copiii din județul Botoșani, care au ales să îmbrățișeze cartea participând la

Olimpiada de Limbă și Literatură Ucraineană, au fost răsplătiți pe măsură, cu tablete oferite de UUR – filiala Botoșani, reprezentată de către domnul președinte, profesor Victor Semciuc.

Copiii și părinții acestora s-au întâlnit la sediul filialei Botoșani a UUR, sub un cer senin al începutului de august.

Claudia SEMCIUC

INAUGURAREA ARENEI MULTIFUNCȚIONALE DIN COMUNA RONA DE SUS, MARAMUREȘ

Martți, 4 august, după ce președintele Uniunii Ucrainenilor din România, dl Nicolae Miroslov Petrețchi împreună cu alți reprezentanți ai UUR și o delegație a misiunii diplomatice a Ucrainei la București, în frunte cu însărcinatul a. i. al Ucrainei, dl Paun Rohovei, au avut o întâlnire cu directorii școlilor din mai multe localități ucrainene din Județul Maramureș, la care au fost dezbătute numeroase probleme cu care se confruntă unitățile de învățământ în care se predă limba ucraineană, propunând diverse soluții pentru rezolvarea lor, în

prezența distinșilor oaspeți, a oficialităților din Rona de Sus, a membrilor organizației locale a UUR, a cadrelor didactice care predau limba ucraineană, a elevilor și a părinților acestora a fost inaugurată o arenă publică multifuncțională.

Necesitatea construirii unei asemenea baze cultural-sportive, unde, pe de-o parte membrii corului „Vocile Ronei” și cei ai trupelor de dansuri din comună vor putea să-și desfășoare repetițiile, iar, pe de alta, toți ucrainenii din Rona de Sus vor avea posibilitatea să-și petreacă timpul liber, a apărut ca urmare a faptului că în localitate nu există un cămin cultural funcțional, de câțiva ani buni autoritățile locale rămânând nepăsătoare față de tot ce înseamnă spiritualitatea ucraineană de aici.

Este un loc, unde se vor putea întâlni, nestingherit, bătrânii cu tinerii localității, un spațiu în care cei mai în vârstă și cu o experiență bogată în păstrarea tradițiilor ucrainene strămoșești, a specificului etniei noastre vor preda ștafeta generației tinere.

„Arena multifuncțională din Rona de Sus va deveni, după cum ne-a declarat președintele filialei Maramureș a UUR, dl Miroslov Petrețchi, locul în care vor fi organizate, pe lângă evenimente sportive, expoziții, prezentări de carte și obiecte tradiționale și vor fi susținute spectacole și concerte în aer

liber, menite a păstra via cultura, tradițiile, limba și spiritul ucrainean secular pe aceste meleaguri. Am demarat, cu această ocazie, selecția de noi membri ai ansamblurilor ucrainene de dansuri atât din satul Rona de Sus, cât și din împrejurimi”.

Imediat după inaugurare, au avut loc câteva evenimente și activități culturale și sportive, dintre care amintim: un meci de fotbal amical și o repetiție a corului „Vocile Ronei”.

La final, dorim să menționăm faptul că din cauza epidemiei provocate de COVID-19, inaugurarea mult așteptată a arenei a fost amânată cu câteva săptămâni.

Sperăm ca, în viitorul apropiat, și alte organizații ale Uniunii Ucrainenilor din România să-și îmbogățească infrastructura cu arene multifuncționale de acest tip.

**Biroul organizației locale
Rona de Sus a UUR**

VOTAȚI

ARAD

TÎRNOVA

Consilieri:

Miculaiciuc Mihai
Preda Ileana
Miculaiciuc Gavrilă
Ioicaliuc Ioan
Miculaiciuc Ștefan
Prială Andrei
Pintea Alexa
Cauni Ioan
Roșuș Nicolae
Stuleanec Ioan
Hrezdac Dumitru
Laver Gheorghe
Logoș Simion
Dachman Ioan
Chasciar Vasile
Miculaiciuc Maria
Miculaiciuc Ioana
Bejera Vasile
Păun Miculaiciuc Ștefan

BOTOȘANI

MIHĂILENI

Consilieri:

Giuraniuc Gheorghe
Semenciuc Neculai
Damaschin Mihai
Ivaniciuc Vasile Marian
Daubenciuc Vasile
Ivaniciuc Olimpia
Poliec Mihail
Daubenciuc Dorica Mariana
Balețchi Jinel Sorin
Fercalo Florentin
Doroftei Florin
Olaru Elena Alina
Daubenciuc Dan
Banilean Vasile

CÂNDEȘTI

Consilieri:

Iavorenciuc Dumitru
Hrinciuc Constantin
Semciuc Claudia
Scutelnicu Vasile
Vatamaniuc Iuliana
Polec Ioan
Marian Corneliu Ioan
Giuraniuc Viorel
Andrușcă Saveta Liliana
Pleșca Dan
Andriuc Marcel
Chauciuc Ionuț Mihai
Turceac Felicia
Iavorenciuc Valentin Cosmin

AVRĂMENI

Consilieri:

Dubei Ilie
Andron Gheorghe
Troeschi Mariana
Chifiriuc Ioan
Ivănescu Ioan
Hromei Ionuț
Popescu Anca Florina
Munteanu Vasilica
Ivanescu Irina
Marcu Dumitru
Ivanescu Dumitru
Cosovanu Constantin
Hromei Costel
Dubei Ilie
Troeschi Ioan
Ciurciun Mihai
Chifiriuc Gheorghe

CARAȘ-SEVERIN

COPĂCELE

Primar:

Consilieri:

Ihnatisin Ioan
Subota Vasile
Șetelea Ioan
Boncalo Vasile

Boncalo Silvia
Pătruț Marian Eduard
Șetelea Ileana Cristina
Marusanici Mariana
Havrel Gheorghe

SACU

Consilier:

PĂLTINIȘ

Consilier:

ANINA

Consilier:

MARAMUREȘ

CANDIDAȚII LA CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ

Cureleac Vasile
Chifa Ștefan
Recalo Ioan
Roman Tania-Gabriela
Moroz Maria
Hreniuc Vasile
Mocernac Alexandru Gheorghe
Brînzanic Ivan Claudiu
Stuleanic Serghei
Klipei Dumitru
Covaci Vaselina
Privigyei Liliana
Mihali Anna
Iordăchianu Irina
Oncea Ioan
Crasuc Vasile
Perejuc Mihai
Hrin Mariana Stela
Bumbar Ana
Bobriuc Mihai Narcis
Rus Narcisa Timela
Boiciuc Slauca
Ștefan Maria
Chimșac Gheorghe
Crasuc Ioan
Moroz Maria
Șorban Ion
Rusnak Mihaela
Papariga Maria
Pasenciuc Vasile
Țariuc Maria
Cucicea Andrei
Matus Victor
Ardelean Gheorghe
Boiciuc Gheorghe
Macioca Natalca Sanja
Perojuc Petru
Dutciuc Ioan Marian
Petrovai Ioan
Ardelean Mitruț
Neneștean Vasile
Neamciuc Oxana
Marteniuc Marioara

RONA DE SUS

Primar:

Consilieri:

Lușcan Loredana Mihaela
Copoșciuc Mihai
Celeniuc Hafia Cristina
Ardelean Daniela Monica
Rusneac Ioan
Cinar Gheorghe
Dubei Ioan
Cureleac Vasile
Boiciuc Mihai
Romaniuc Gheorghe
Drimuș Angelica
Kramar Mariana
Andrasciuc Natalia
Semeniuc Gheorghe
Calina Alexandra Anca
Prodaniuc Anamaria
Boiciuc Mihai Elisei

BISTRA

Primar:

Consilieri:

Mocernac Alexandru Gheorghe
Iordăchianu Irina

Papariga Maria
Marteniuc Mărioara
Perojuc Petru
Șorban Ion
Spivaliuc Ledia
Dutciuc Ioan-Marian
Ardelean Mitruț
Boiciuc Slauca
Boiciuc Lucia
Boiciuc Gheorghe
Neamciuc Oxana
Hrin Mariana
Gorgan Gheorghe

POIENILE DE SUB MUNTE

Primar:

Consilieri:

Chifa Ștefan
Stuleanic Serghei
Oncea Ioan
Chimșac Gheorghe
Csin Ioan Mihai
Boico Sergiu-Valentin
Miculaiciuc Nada-Olga
Cuth Adrian-Vasile
Țariuc Maria
Dzițac Gheorghe
Dachman Simion
Bilan Ștefan
Hrezdac Vasile
Kuth Mihai
Recala Ion
Cuth Nicolae
Logoș Vasile
Masnița Ștefan
Cucicea Irina
Holdiș Gheorghe
Masnița Ioana
Bejera Andrei

REMEȚI

Primar:

Consilieri:

Brinzanic Ivan Claudiu
Pasenciuc Sorin Toader
Pasenciuc Vasile
Roman Marian Radu
Dubovici Mihai Vasile
Holdiș Teodor Florin
Dubovici Ioan
Șteț Ioan Gheorghe
Covaci Camelia Maria
Ștefan Maria
Macioca Natalca Sanja
Bureac Mihai
Mihaliuc Gheorghe Mihai
Tatiuc Mihai Petru
Neneștean Vasile
Tcaci Mihai
Dumnici Vasile

BOCICOIU MARE

Primar:

Consilieri:

Hreniuc Vasile
Mihali Anna
Petrovai Ioan
Dobroțchi Ioan
Rusnak Mihaela
Bobriuc M. Narcis
Matus Victor
Iurcuț Petru
Firisciac M. Vasile
Kosztinszki Angel
Șmuliac Marin
Bococi Mihai
Mocerneac Adela
Boiciuc Marian
Volosciuc Achim
Calena Ana
Sambor Anna

RUSCOVA

Consilieri:

Mariciuc Pintea
Moroz Maria
Drozd Vasile Toma
Bileac Petru
Bumbar Ana
Câmpean Petru

Logoș Ioan
Bumbar Vasile
Moroz Maria
Bumbar Mihai
Botiz Vasile
Logoș Petru
Nemzet Ana
Covaci Vaselina
Roșuș Alexandru
Mariciuc Ana
Mikulaicsuk Petru
Bumbar Petru
Maiuș Nicolae

REPEDEA

Primar:

Consilieri:

Recalo Ioan
Crasuc Vasile
Klipei Dumitru
Cucicea Andrei
Crasuc Ioan
Miculaiciuc Hafia Gabriela
Crasiuc Gheorghe
Ștecka Mihai
Prială Ioan
Crasuc Daniel
Recala Mihai
Cucicea Ioan
Prială Daniel
Benzar Gheorghe
Prială Gheorghe Adrian
Recalo Ioan
Prială Nastasia

SIGHETU MARMAȚIEI

Consilieri:

Roman Tania Gabriela
Puiu Dorel
Roman Livia
Timiș Andreea Alexandra
Gampe Dănuț
Rișco Ramona
Pop Lidia Ileana
Miculaiciuc Rodica
Privigyei Liliana
Nan Vasilina
Ștețca Florin Alexandru
Rus Narcisa Timela
Ardelean Cristina Mirela
Bălin Vasile
Tot Ghiță
Codrea Tiberiu Sorinel
Pop Ileana
Privigyei Alexandru
Drașkaba Daniela Ana
Păun Nicolae Mihai
Pop Vasile
Codrea Maria
Pop Ioana

VIȘEU DE SUS

Consilieri:

Perejuc Mihai
Nicoreac Grigore
Feicsuk Gheorghe
Rozniciuc Vasile
Perejuc Vladimir
Perejuc Maria
Polenschi Ioan
Bercsuk Ioan
Huszak Anton-Iosif
Costeniuc Mihai-Nicolae
Nicoriac Ana
Ciornenschi Mariana
Bercsuk Ioana
Rozniciuc Ilișca Dana
Polenschi Irina
Cvasiuc Ioan
Cvasiuc Maria Monica

SATU MARE

AGRIȘ

Consilieri:

Curac Ioan
Pop Vasile

(Continuare în pagina a 9-a)

CANDIDAȚII UUR!

(Urmare din pagina a 8-a)

Bejera Andrei
Recalo Dumitru
Țilea Eudochia
Costea Nicolae
Pudner Èva-Gyöngyi
Bornyas Elisabeta-Viorica
Taricica Iosif
Oncea Dora
Pop Ana
Arămescu Cosmin-Constantin
Curac Irina
Bejera Mihai

MICULA

Consilieri:
Buciuta Vasile
Oncea Pavel
Recalo Vasile
Curac Firuța
Holdiș Vioarel
Roszus Mihai-Ghiță
Hanțig Zlatinca-Mădălina
Oncia Ivan
Bumbar Ioan
Masnița Florin-Ștefan
Șuteu Ana
Cin Ioan
Cauni Ioana
Șuteu Vasile-Bogdan
Szenuka Onofrei
Rosus Iacob
Hanțig Ioan

MOFTIN

Consilieri:
Carpa Vasile
Șandor Vasile-Daniel
Pop Ramona Florentina
Babiuc Gheorghe
Iederan Lavinia-Mariana
Longa Mihai
Mihali Andrian
Babiuc Vasile
Stuleneac Alexa
Cuth Ioan
Cuth Alexa
Cubaș Vasile
Longa Ana
Reteznic Ilie
Suciu Claudiu-Ioan
Stuleanec Ana
Angyus Sebastian-Angello

TARNA MARE

Consilieri:
Costea Claudia-Maria
Danco Vasile
Cionca Ana
Glodan Vasile
Sulima Vaclav
Danco Mihai
Conioși Ioan
Molnar Niculina-Rodica
Conioși Mariana
Danco Ana
Corodi Maria
Molnar Ana
Danco Maria
Chiș Liviu Simion
Conioși Vasile
Suciu Irina
Chiș Viorica

TEREBEȘTI

Primar: Motica Vasilena
Consilieri:
Motica Vasilena
Ardelean Gheorghe
Pop Marius
Haász Zoltán-István
Viezer Angelica
Bonea Bujor-Gheorghe
Fodor Tania-Maria
Ținta Brigitta-Bianka
Scripcă Mariana-Crina
Dinga Istvan
Ardelean Mariana
Pop Corneliu

Pop Vasilica-Veronica
Hulban Laurențiu-Mircea

VETIȘ

Consilieri:
Cureleac Vasile
Corjuc Ioan
Beuca Andrei
Oláh Mihaela-Aurica
Hoban Gheorghe Cristian
Timiș Ana
Hoban Simona-Mariana
Benzar Vasile
Curileac Vasile-Marius
Benzar Dorel
Apan Victor
Benzar Ana
Cureleac Floare
Turos Petru
Bejerea Ana
Stuleanec Maria
Hașciar Ileana

SUCEAVA

ULMA

Consilieri:
Ciocan Nicolai
Gorban Ion
Dariciuc Sonia-Maria
Gorban Maria
Dariciuc Ilie
Șutac Nicolai

BĂLCĂUȚI

Consilieri:
Șoiman Petru Ștefan
Coutun Nicolae
Chideșciuc Ioan
Anheliuc Nicoleta
Grigoriuc Lăcrămioara
Pâslea Daniela
Boiciuc Rodica
Chalapco Vasile
Cernăuțan Ilie
Petrașuc Vasile
Berbeneciuc Ilie
Daneliuc Silvia
Grigoraș Felicia
Nastasiuc Liliana
Cernăuțan Gheorghina
Stafie Nicoleta Veronica
Șoiman Vasile

DĂRMĂNEȘTI

Consilieri:
Cobziuc Gheorghe
Homiuc Vichenti
Sauciuc Ilie
Michaliuc Ilie
Mateiciuc Nicolai
Șveduneac Dimitrie
Zmau Petru
Mazureac Alina
Slusariuc Gheorghe
Pitic Dănuț
Biluseac Gheorghe
Slusariuc Brîndușa Titiana
Holeiciuc Ioan
Robciuc Liliana
Slusariuc Daneluța-Maria
Cobziuc Emilia-Elena
Holeiciuc Mihaela Maria
Mozir Eugen
Velniciuc Lenuța

ȘERBĂUȚI

Primar: Marteniuc Ionuț
Consilier: Marteniuc Ionuț

MOLDOVA-SULIȚA

Consilier: Lazăr Ioan-Nicu

BRODINA

Consilieri:
Torac Elena
Cioata Ioan-Virgil
Marocico Georgeta
Covaliuc Elena
Serediuc Adina-Luisa

Torac Ostap-Bizio
Nițu Elena
Costil Elena
Juravle Elena-Brândușa
Țega Ioan
Chmilewskii Erica
Popescu Valeria
Tomeac Vasilica
Grapineac Dumitru
Burciu Maria
Zbercea-Hudema Elena
Zeliuc Petru

IZVOARELE SUCEVEI

Consilieri:
Mehno Vasile
Marocico Vasile
Dobranschi Geta
Velecico Mihai

MUȘENIȚA

Consilier:
Hanceriuc Sergiu Constantin

SIRET

Consilier:
Ianoș Florica Zirca

VATRA MOLDOVIȚEI

Consilieri:
Sauciuc Ilie
Bursuc Constantina
Chelba Marius Nicolae
Iasinovschi Petronela
Darie Vasilena
Aneci Aurica
Aneci Ecaterina
Iasinovschi Vasilena
Aneci Ilenuța
Buhalo Maria
Buhalo Gheorghe Vasile
Aneci Dumitru
Aneci Vasile
Iasinovschi Vasile
Covalschi Elena
Sauciuc Letiția
Sauciuc Emilian

TIMIȘ

BECICHERECU MIC

Consilieri:
Martinchi Nadia
Cernicica Claudia

BÂRNA

Consilieri:
Longa Ioan
Usciuc Alexa

BARA

Consilieri:
Curac Florica
Butnariuc Gică Benone

BETHAUSEN

Consilieri:
Condrei Vasile
Szabo Condrei Augustin
Cauni Dumitru

FĂGET

Consilieri:
Smecicaș Petru
Bilan Volodea

GIARMATA

Consilieri:
Ioți Petru
Țirșar Georgeta

OHABA-LUNGĂ

Consilieri:
Mircu Ionel
Ierima Eudochia

ȘTIUCA

Consilieri:
Laver Sorin
Dzițac Adrian

CRICIOVA

Consilieri:
Șandor Vasile
Șandor Ion
Wandenberg Ștefan

VICTOR VLAD

DELAMARINA

Consilieri:
Cubaș Mariana
Cozac Mihai

SOCA

Consilieri:
Rosuș Gheorghe
Bejera Ioan
Marteniuc Ileana

RACOVITA

Consilieri:
Pop Mihai
Iacob Mihaela

GĂVOJDIA

Consilier:
Rosoca Vasile

TULCEA

CHILIA VECHE

Consilieri:
Lisavencu Floarea
Voicu Nicolae Mihăiță
Maximov Mihail
Pindic Maria
Voicu Despina
Simionov Valentina
Teodorof Daniela
Denisuc Petrică
Lujanschi Daria
Crimschi Vasile
Vidinei Gabriel

MURIGHIOL

Consilieri:
Grigore Ștefan-Leonard
Mihăilă Georgeta-Mădălina
Condrat Eugen-Ionuț
Chirilă Marcela
Ostafi Oana-Ancuța
Reazim Bogdan-Valentin
Ivanov Iordana
Toporău Fănel
Safca Marcela
Luca Lucian
Damian Lăcrămioara-Loredana
Andrei Veronica

CRIȘAN

Consilieri:
Grosu Viorica
Safencu Valeriu
Denisov Claudia-Florentina
Șerban Fănica
Simionov Ion
Safencu Veronica
Cuciuc Marinela
Iacovici Rodica
Gherasim Valentin
Artimov Gabriela

FRECĂȚEI

Consilieri:
Nichita Ion
Tertis Vasile
Dumitru Ion
Carpov Marian-Marius
Nicolov Natalia
Mihail Chirilă
Amargarintei Elvira
Gheorghe Aurel
Poltorac Simona
Andrei Ion
Cozmencu Maria
Nichita Marin
Pocora Dumitru

Corul bisericesc din Bistra a sărbătorit 50 de ani de activitate

Biserica Ortodoxă Ucraineană din comuna Bistra, județul Maramureș, s-a îmbrăcat în haină de sărbătoare, duminică 9 august, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la înființarea corului bisericesc. Parohia Bistra, în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, a organizat această sărbătoare cu respectarea tuturor recomandărilor impuse de autorități din cauza pandemiei de Coronavirus. Sărbătoarea a început cu Sf. Liturghie pe care au slujit-o, în aer liber, preotul Vasile Ardelean din Soca, județul Timiș, împreună mine, preotul-paroh Ioan Iurcea. Răspunsurile la Liturghie au fost date de corul bisericii noastre, sub conducerea părintelui pensionar Ioan Ardelean, fondatorul acestuia în anul 1970. După Sf. Liturghie a urmat momentul aniversar. Ca paroh al bisericii, am prezentat un scurt istoric al corului de la înființarea sa și până astăzi, precum și importanța cântării corale în timpul sfintelor slujbe. A urmat momentul în care corul bisericesc și-a demonstrat, încă o dată, măiestria, sub îndrumarea părintelui Ioan, interpretând patru cântări, trei în limba ucraineană: «Славна Приснодіво», «Неділенько Божа, неділе владична», «Маріє, любове» și una în limba română: „Vreau lângă Dumnezeu”. După cea de-a treia cântare, părintele Ioan a predat ștafeta de dirijor al corului, tinerei preotese, fiicei sale, Iurcea Iustina. Președintele organizației UUR Bistra, doamna Irina Iordăchianu, i-a mulțumit părintelui Ioan Ardelean pentru efortul depus în extinderea și prosperarea corului de la înființare sa, mai ales pe parcursul celor 25 de ani de la revenirea lui ca preot paroh în satul natal. De asemenea, i-a mulțumit președintelui UUR

Maramureș pentru cele 30 de ilice noi oferite de UUR, care înfrumusețează portul popular ucrainean. În cadrul acestei festivități, președintele filialei UUR Maramureș, domnul Miroslav Petrețchi, i-a înmănat părintelui Ioan Ardelean o diplomă jubiliară din partea UUR pentru contribuția sa la păstrarea spiritualității ucrainene din România. De asemenea, atât părintele Ioan cât și

tânăra dirijoare Iustina Iurcea au primit din partea UUR impresionante buchete de flori. Înainte de încheierea evenimentului, părintele Ioan Ardelean a ținut un cuvânt de învățătură, în care a subliniat importanța cântării corale în viața unei parohii. Părintele a făcut referire la rolul pe care îl are muzica și cântarea bisericească în viața lui personală, citând din Ps. 145,1-2: „Cânta-voi Dumnezeului meu cât voi trăi”. Totodată, părin-

tele Ioan a subliniat importanța păstrării limbii materne ucrainene și a tradițiilor pe care le-am moștenit de la înaintașii noștri. La eveniment, au mai participat din partea UUR: domnul Gheorghe Mocernac – președintele UUR Crasna, doamna Maria Păpariga – vicepreședintele organizației UUR Valea Vișeuului, domnul Alexandru Mocernac – consilierul domnului deputat din partea UUR, Nicolae Miroslav Petrețchi. A fost prezent și primarul comunei Bistra, domnul Vasile Duciuc, consilierii locali și, bineînțeles, consilierii parohiali. Pe lângă înfrumusețarea slujbelor din duminici și sărbători, corul nostru susține concerte de colinde cu ocazia Crăciunului și a Paștelui. În fiecare an, în Postul Mare, corul nostru participă la Concertul de cântări duhovnicești, organizat de Parohia Ortodoxă Ucraineană din Sighetu Marmăției, iar de Praznicul Bunei Vestiri organizăm, anual, un concert în biserica noastră parohială în cinstea Maicii Domnului.

Mulțumim tuturor celor care au participat la această sărbătoare jubiliară. În gratulăm pe părintele Ioan Ardelean care a asigurat continuitatea corului și a lucrat neîncetat la îmbogățirea repertoriului și calității interpretării. Mulțumim membrilor corului pentru jertfa lor imensă și pentru dragostea de care dau dovadă atât față de Dumnezeu, cât și față de și cântarea bisericească!

Preot dr. Ioan IURCEA

Concurs de recitare a poeziei în limba ucraineană – tradiție, spiritualitate, simțire

Poezia ucraineană răzbate prin sunete, nuanțe și inflexiuni și anul acesta, în contextul pandemiei de coronavirus. Chiar dacă s-a desfășurat online, concursul de recitare a poeziei în limba ucraineană a adunat copii și profesori iubitori de

cultură. În fața laptopului, poezia, culoarea, iubirea de frumos au rămas aceleași. La fel și emoția sau dragostea de frumos.

Din județul Suceava, au participat elevi aparținând școlilor din Negostina, Siret, Lupcina, Paltinu, Călinești Enache, Bălcauți, Brodina de Sus. În aceste localități, există comunități de ucraineni și școli cu predare în limba ucraineană. Juriul, format din profesori, a notat prestația elevilor în funcție de mai multe criterii de evaluare, precum: alegerea poeziei, recitarea acesteia, dicția, interpretarea artistică, gesturile adecvate, costumația. Anul acesta, ținând cont de contextul generat de pandemia de coronavirus și pentru a sprijini învățământul în limba ucraineană, premiile au fost mai consistente, constând în bani și 286 de tablete. Acestea au fost înmănate de

către inspectorul școlar pentru minoritatea ucraineană, domnul Ilie Sauciuc, și de președintele Uniunii Ucrainene din România, domnul deputat Nicolae Miroslav Petrețchi, în cadrul unei festivități speciale, în prezența primarului comunei Bălcauți, domnul Vasile Șoiman.

Concursurile de recitare, poeziile marilor poeți ucraineni reprezintă oaze de liniște, de tradiție. Sunt recompense ale simțirii calde, ale dorinței de frumos împlinite.

Oricare ar fi vremurile pe care le trăim, pandemie sau normalitate, cântecul și poezia fac parte din gena acestui popor înzestrat, poporul ucrainean. De aceea, copiii trebuie îndrumați pentru a înțelege și a iubi limba lor maternă, pentru a-i înțelege spiritualitatea, pentru a simți esența și bucuria versului recitat ori cântat.

Otilia MAȚNER

Nunta la huțulii din Valea Vișeului

(Urmare din numărul anterior)

Tinerii, „druștele” și „drujbele”, care invită oaspeții la nuntă, sunt îmbrăcați în portul național tradițional al huțulilor și poartă accesorii potrivite acestui eveniment. Fetele sunt îmbrăcate cu fuste frumos colorate (spidnyți) și cămăși brodate în culori vii (vyšyvanky), sunt încălțate cu pantofi negri sau opinci (postoly), iar pe cap poartă superbe coronite din flori și rozmarin (vinky). Mireasa are legat de mână un colăcel cu o ață roșie. Tinerii („drujby”) sunt îmbrăcați în pantaloni negri, uneori albi, ițari (haci), sau chiar în blugi, peste care poartă tradiționala cămașă cusută cu motive populare ucrainene, numită „huțulka”. Pe cap au o pălărie foarte frumos ornamentată, cusută de către „druște” cu flori și rozmarin, iar în mână țin o toporișcă artizanală din lemn, frumos sculptată, „baltena topireț” (secure sau topor). Pe lângă această toporișcă împodobită cu panglici colorate, în prezioa nunții se ornamează și o toporișcă mai mare, numită „steag” sau „baltag”. Steagul este împodobit cu diferite baticuri colorate, panglici, flori, verdeață, rozmarin, iar în vârful lui se află un clopoțel. Cu aceste steaguri și cu „baltena” se merge în alai la nuntă, iar băieții aruncă această secure în aer, de la unul la altul. La sosirea de la biserică, steagurile se agață deasupra mesei unde stau mirii. Atunci când se împodobesc steagurile se cântă diferite cântece, care evocă perioada copilăriei, a tinereții, precum și traiul liniștit de care se bucurau tinerii în casa părinților, ca de exemplu: „Iak me davno dobre bulo u nenie/ mame, a teper biduiu se me ciujename” („Ce bine mi-a fost la mama și tata/ Iar acum îs pribeag printre străini”).

Cu trei duminici înainte de nuntă se fac „strigări” la biserică, numite „ohlašky”. Preotul rostește numele și prenumele tinerilor care vor să se căsătorească, data și locul nașterii lor, numele și prenumele părinților, iar dacă există anumite impedimente canonice roagă să fie anunțat Consiliul Parohial. De asemenea, în perioada premergătoare nunții, tinerii merg la biserică îmbrăcați în costum popular, iar viitoarea mireasă se așază pentru ultima dată în strănă, alături de celelalte fete nemăritate. După nuntă, ea se va așeza în rândul femeilor (măritate) și va purta un batic roșu aprins, devenind astfel „molodyțea” (tinerică sau proaspăt măritată).

Tradiția implică, de obicei, participarea a trei perechi de tineri: două tinere „druște”, doi tineri „drujby”, mirele și mireasa.

Acestea sunt doar câteva dintre obiceiurile premergătoare nunții. Astăzi, invitațiile se fac în scris, pe Facebook sau alte rețele și aplicații de mesagerie, se trimite mesaje sms, iar participarea la nuntă trebuie confirmată.

În continuare, vă propunem câteva detalii despre nunta tradițională propriu-zisă. Nunțile se făceau, de obicei, duminica, și, doar în mod excepțional, sâmbăta, dacă unul dintre tineri era dintr-o altă localitate. În ziua nunții, tinerii mergeau dimineața la biserică să se împărtășească. Acest obicei s-a pierdut cu timpul, însă, întotdeauna, tinerii se spovedesc și se împărtășesc înainte de cununie. Dacă unul dintre tineri are duhovnicul în altă localitate, el trebuie să aducă o adeverință din care să reiasă că s-a spovedit, are dezlegare pentru a primi sfânta împărtășanie și pentru a fi cununat.

Dacă nunta se desfășoară în sat, la casa mirilor ori la Căminul cultural din localitate, nuntașii încep să se adune în locul respectiv după ora prânzului. Mirele și suita sa merg la casa miresei să o aducă pe aceasta la căminul cultural.

La intrare, invitații sunt întâmpinați de lăutari și de miri. Înainte de a merge la biserică, invitații joacă și petrec, iar nuntașii veniți din alte locali-

tăți sunt invitați la masă. Apoi, se citește o rugăciune de binecuvântare și alaiul pornește spre biserică pe jos, iar, mai nou, cu mașinile.

La ieșirea din cămin, nașii, unii dintre oaspeții importanți, și tinerii primesc câte o sticlă de pălincă. În drumul spre biserică, ei vor oferi pălincă tuturor celor care le ies în cale. Pălincă oferită trebuie să fie de cea mai bună calitate, pentru a-i convinge pe cei serviți să vină la nuntă. În alai, se pleacă în felul următor: primii sunt băieții tineri, flăcăii care merg cântând, uneori cu spatele, și își aruncă din mers unul altuia steagurile (toporișca împodobită, „sokerka”); urmează lăutarii, care cântă la vioară (skrypka), chitară (zongora), acordeon (harmoșka), toba (bubeni) și, uneori, la taragot. Ei sunt urmați de mireasă, însoțită de „drujby”, apoi de mire și „drușky”, de nași, părinți și de ceilalți invitați. De obicei, la biserică se merge pe drumul principal, iar la întoarcere se folosește alt traseu. La intrarea în biserică, cei doi

miri se așază față în față. Mirele îi oferă miresei buchetul de flori, iar ea îi pune o floare mare în piept. Apoi, intră împreună în biserică, unde sunt întâmpinați de preot, care îi întreabă dacă sunt hotărâți să se căsătorească sau nu, dacă s-au răzgândit, dacă fac acest pas de bună voie și nesiliți de nimeni, dacă nu au promis altcuiva cererea în căsătorie și dacă au consimțit acordul de a se dăruii unul altuia. Dacă răspunsurile sunt favorabile, preotul îi invită în biserică.

În drumul lor spre altar, tinerii sunt întâmpi-

nați cu frumoasa cântare „Vino din Liban mireasă...” (Cântarea Cântărilor 4:8), după care, se cântă fragmente din Psalmul 127 al lui David. În continuare, se săvârșește slujba Sfintei Taine a Cununii, după tipicul bisericesc ortodox din cartea Molitfelnicului sau a Aghiasmatarului. Doar în satul Valea Vișeului apar două elemente specifice, inspirate din ritualul greco-catolic, și anume: mirii îngenunchează în fața Sfântului Altar și cu mâna pe Sfânta Evanghelie și pe Sfânta Cruce rostesc un jurământ de fidelitate unul către altul; apoi mireasa îngenunchează, iar preotul rostește o rugăciune.

Pe tot parcursul slujbei religioase, mirii stau în picioare, alături de nași, care țin în mână un colac și o făclie sau o lumânare aprinsă.

După terminarea slujbei, mirii și invitații lor ies din biserică, fac poze și, apoi, se îndreaptă

spre cămin sau spre restaurant.

Iată ce se întâmplă atunci când masa, dansul, muzica și felicitările au loc la căminul cultural.

La intrarea în Căminul cultural, doi flăcăi înalți țin un colac deasupra capului, astfel încât să formeze cu brațele lor un fel de arcadă. Mirele și mireasa, împreună cu nașii și invitații mai apropiați, trec pe sub acest colac de trei ori, în ritmul muzicii, iar apoi se retrag. Feciorii încearcă să doboare colacul, lovindu-l cu capul, iar, potrivit credințelor, cel care reușește se va însura primul. După ce se rupe, colacul este împărțit tuturor celor prezenți.

Pe pragul de la intrarea în cămin, se întinde un covor de lână („lijnyc”) și cele două steaguri („baltyny”) în cruce, peste care trec mirii. În interior, se așază o masă în centru, în jurul căreia se încinge o horă. Una dintre nașe sau o altă femeie aruncă grâu peste miri și nuntași. Se zice că numărul de boabe de grâu pe care le va prinde mireasa va fi egal cu numărul de copii pe care aceasta îi va avea. Dacă cununia are loc devreme, se dansează înainte ca oaspeții să fie invitați la masă, iar dacă nu, musafirii se așază direct la masă. Înainte de începerea mesei, se rostește o rugăciune, în timpul căreia doar mirii pot sta pe scaune. După binecuvântarea mesei, mirii închină un pahar în cinstea părinților, le mulțumesc acestora pentru toate, le cer iertare, primesc binecuvântarea lor și mulțumesc tuturor celor prezenți pentru participare.

Petrecerea este inițiată, iar bucate gustoase încep să fie aduse la masă. Oaspeții și mirii dansează în locul special amenajat, pe ritmul muzicii din repertoriul huțul-ucrainean, românesc sau internațional.

Meniul unei nunți cuprinde: aperitiv, friptură cu garnitură, sarmale cu mămliguță și smântână, uneori, pește cu cartofi, multe feluri de prăjituri de casă, iar, spre dimineață, se mănâncă o supă fierbinte de pui. Oferta de băuturi este de asemenea variată. Predomină tradiționala pălincă („horilka”), „cazanka” din mere, prune, pere sau chiar din cireșe negre, care este cea mai bună, dar se servesc și sucuri, apă, bere, și, mai rar, vin.

Nunta se desfășoară cu mare veselie până dimineața. În trecut, darul de nuntă se oferea cu „strigare”, dar, în ultimul timp, se oferă bani în plic.

Uneori, „se fură” mireasa, care trebuie răscumpărată de către mire. În timpul nunții, oaspeții pot dansa cu mireasa („se joacă mireasa”), dar acest lucru se plătește. De asemenea, se pot face dedicații muzicale.

Spre dimineață se dă jos de pe cap coronita miresei („vinok”) și se cântă diferite cântece cu această tematică; mireasa își ia rămas bun de la fete și de la tot ce ține de viața de tinerețe, de la distracții, și intră simbolic într-o altă etapă a vieții, cea de femeie măritată, cu responsabilități de familie. Miresei i se pune pe cap un batic roșu, legat la spate, („pomolodytky”), iar mirelui i se dă o pălărie. După acest ritual, mirii iau un colăcel, pe care îl împart cu toți nuntașii prezenți, cărora le mulțumesc pentru că au fost alături de ei la acest eveniment important din viața lor.

Nunta se termină spre dimineață când se joacă „mătura” (vinyka) și perinița.

La plecare, fiecare familie primește o „mărturie”, o sticlă cu pălincă, personalizată cu o etichetă cu poza mirilor, data nunții și mulțumiri pentru participare. Nuntașii primesc și un pachetel cu prăjituri, mult așteptat de cei mici, rămași acasă.

În aceeași seară sau în seara următoare, mirii oferă o masă într-un cadru mai restrâns, cu muzică și dans, denumită „popravky” (îndreptare).

Acestea sunt câteva dintre obiceiurile de nuntă specifice huțulilor din Valea Vișeului, județul Maramureș.

Dacă aveți ocazia, participați măcar o dată în viață la o astfel de nuntă tradițională, veți rămâne cu amintiri de neuitat! Vă așteptăm cu drag! Las-kavo prosymo!

Ioan Ostap LUPȘAC

Identitate religioasă și culturală la ucrainenii din Dărmănești, județul Suceava

Comitetul filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, la data de 20 iulie 2020, în localitatea Dărmănești, acțiunea culturală „Identitatea religioasă a ucrainenilor”, la care au participat: președintele Uniunii Ucrainenilor din România, deputatul Nicolae Miroslav Petrețchi, consilierul Alexandru Mocernac, membrii Comitetului filialei UUR Suceava, grupurile vocale „Polonenka” din Paltinu și „Vocile Negostinei” din Negostina, credincioși și oameni de cultură din Dărmănești și satele învecinate.

Un moment de înaltă trăire duhovnicească a avut loc la hramul bisericii ortodoxe de lângă DE 85. La prăznuirea Sfântului Proroc Ilie Tesviteanul, după Utrenie și citirea Acatistului, a fost săvârșită Sfânta Liturghie, bilingv, cu un sobor format din 6 preoți. Răspunsurile la strănă au fost date de grupul vocal „Hatna” din Dărmănești în limba română și, din cafas, în limba ucraineană, de grupul vocal „Vocile Negostinei”.

A urmat slujba de pomenire în memoria fostului deputat și președinte al UUR, scriitorul Ștefan Tcaciuc. Doamna Virginia Tcaciuc nu a putut participa din motive obiective, ea rămânând să depună flori de suflet la cimitirul Bellu din București, unde udă cu lacrimi versurile și amintirea celui care i-a fost alături și îi este aproape de 15 ani de undeva de Sus.

După Sfânta Liturghie, în cadrul hramului bisericii, a avut loc acțiunea culturală „Identitatea religioasă a ucrainenilor”, unde grupurile invitate au interpretat pricesne și cântece patriotice și folclorice în limba ucraineană, specifice zonelor de unde provin. Slujitorul bisericii, Mihai Cobziuc, a impus și a respectat toate măsurile pentru evitarea răspândirii coronavirusului, măști la intrarea în biserică și dezinfectant pentru mâini, distanțare socială, dar cu apropiere întru cele sfinte. Preotul paroh a adresat mulțumiri domnului primar Dan Chidoveț pentru sprijinul permanent, Uniunii Ucrainenilor din România pentru parteneriat și sprijin în acțiunile culturale comune, domnului deputat Nicolae Miroslav Petrețchi și

domnului consilier Alexandru Mocernac pentru bucuria de a fi fost alături la trăirea duhovnicească a Sfintei Liturghii, domnului inspector Ilie Sauciu pentru prezența și pentru invitarea grupului din Paltinu, domnului Niculiță Onisei pentru veșmintele dăruite.

Evenimentul a continuat în curtea interioară a bisericii, unde s-a desfășurat un moment artistic susținut de grupurile vocale „Polonenka” și „Vocile Negostinei”.

După terminarea acțiunii culturale, la sediul din Suceava al filialei UUR, a avut loc întâlnirea de lucru dintre președintele UUR și membrii comitetului filialei sucevene, în cadrul căreia s-au discutat probleme organizatorice curente.

Identitatea religioasă a ucrainenilor se păstrează și se perpetuează prin prezența creștinilor la astfel de manifestări, prin oamenii care organizează acțiuni de acest fel, prin inițiativa și dragostea față de ceea ce este autentic și valoros, prin tot ceea ce înseamnă spiritualitate ucraineană.

Otilia MAȚNER

Plictiseala în viața spirituală

Încă de la începutul existenței Bisericii, credincioșii au avut de luptat cel mai mult nu cu necredința, ci cu propriile șovăieli în credință. Iar aceste oscilații sunt descrise cel mai bine prin ceea ce spune Mântuitorul în Cartea Apocalipsei Bisericii din Laodiceea: „Știu faptele tale, că nu ești nici rece, nici fierbinte. O, de ai fi rece sau fierbinte. Astfel, fiindcă ești căldicel, nici fierbinte, nici rece, am să te vărs din gura Mea” (Apocalipsa 3, 15-16).

Una dintre cele mai mari ispite, încercări din viața unui credincios, este plictiseala. Există oameni care se plictisesc atât de credința lor, cât și de Dumnezeu. Dar nimeni nu are tăria necesară pentru a recunoaște această problemă, pentru a o rezolva.

Ca orice relație între persoane, și cea a fiecăruia dintre noi cu Dumnezeu trebuie îngrijită. Așa cum soții care se iubesc sincer se străduiesc, în fiecare zi, să păstreze vie dragostea care i-a unit, tot așa, în planul credinței, ar trebui să ne străduim ca, în fiecare zi, să păstrăm vie apropierea noastră de Dumnezeu. Dacă nu suntem atenți la acest aspect, atunci relația noastră cu Dumnezeu se răcește, iar noi ne obișnuim cu această stare. Cuvintele rugăciunilor pe care le spunem ajung să ne plictisească, cititul și recititul Bibliei nu ne mai atrage deloc, pentru că noi deja

știm ce este scris acolo, dar, mai ales, mersul la biserică îl facem mecanic, pentru că știm deja ce se va întâmpla acolo, că nu vom vedea nimic nou, considerând slujbele doar ca niște filme pe care le-am văzut de 1000 de ori. Problema este că nouă ni se pare normal să fie așa, ajungând să credem că asta e credința și că nu ne mai poate aduce nimic nou.

Tocmai aceasta este credința nici rece, nici fierbinte. Oricât de mult am încerca să negăm acest lucru, ispita aceasta, boala aceasta este o realitate. Cu siguranță, aproape nimeni nu va recunoaște lucrul acesta, de frică să nu fie pedepsit de Dumnezeu, uitând că, de fapt, deja își trăiește pedeapsa – indiferența față de Dumnezeu, ori, pur și simplu, rușinându-se de cei din jur.

Atunci când nu avem chef de rugăciune, când nu dorim să dedicăm o parte din timpul nostru lui Dumnezeu, primul pas pe care ar trebui să-l facem, și poate cel mai greu, este să fim sinceri față de noi. Să recunoaștem că ceea ce simțim este o problemă. Cu certitudine, lucrul acesta nu va fi o noutate pentru El, însă pentru noi va fi punctul de pornire al vindecării. Mai apoi, trebuie să realizăm că această stare de plictiseală apare nu pentru că Dumnezeu Se schimbă, ci pentru că El iese din viața noastră, arătându-se atunci când noi nu ne mai implicăm suficient de mult în relația pe care o avem cu El.

Putem ieși din această amorțeală, lenevire sufletească, în primul rând, cerând ajutorul Domnului, printr-o rugăciune sinceră. Nu trebuie să spunem mereu aceleași rugăciuni, putem să le schimbăm, să le combinăm (și avem, în acest sens,

exemplul important al Liturghiei – alcătuită din versetele psalmilor și Noul Testament). Putem, oricând, participa și la alte slujbe ale Bisericii, nu doar la Liturghie (ca și cum am îndeplini o normă), să vedem cum exprimă și celelalte rugăciuni ale Bisericii dorința noastră de a-L simți tot mai prezent în viața noastră. Putem, de asemenea, să ne schimbăm, să personalizăm, oricând, modul de a citi și reciti Sf. Scriptură, pornind de la ceea ce considerăm că se adresează direct sufletului nostru.

Dar orice am face din toate acestea, cel mai important este să fim concentrați în totalitate. Dacă ne rugăm 5 minute sau o oră, dacă citim din Biblie 2 sau 50 de pagini, important este să fim prezenți acolo. Dumnezeu ne cere atenția neîmpărțită, căci legătura pe care El vrea să o aibă cu noi cere timp, concentrare și liniște.

Lăsându-ne prinși de această amorțeală a lenevirii sufletești, ne pierdem și rătăcim pe lângă esența credinței. Cu toate că suntem atât de aproape de ea, închidem ochii în fața lui Dumnezeu, când El este chiar înaintea noastră. Ne oprim la jumătatea drumului, neacordându-I respect nici Lui, dar nici nouă.

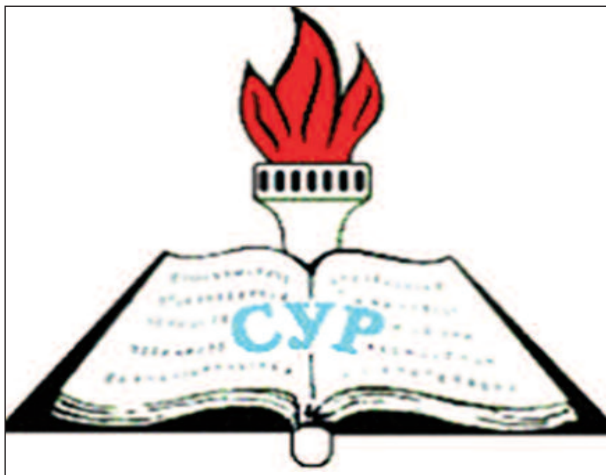
Important este că El nu se plictisește de șovăielile și de rătăcirile noastre. Nu încetează, nici un moment, să fie pregătit să răspundă chemării noastre, oricât de firavă ar fi ea. Dacă este chiar așa, o vede fiecare dintre noi atunci când verifică lucrul acesta personal, nu din auzite, nu din citite, nu prin alții, ci atunci când îndrăznește, asemenea lui Petru, să coboare din corabia lenevirii sale și să sară în marea învolburată, încrezându-se deplin în Domnul. „Gustați și vedeți că bun este Domnul” (Ps. 33,8). Îndrăznim?

Pr. Marius N. LAURUC

Să ne implicăm!

Am văzut că, de cele mai multe ori, oamenii stau departe de politică din diverse motive, unele dintre ele întemeiate. Stând pe margine și ne-implicându-te în nicio competiție, indiferent de natura „jocului”, firește că lucrurile le privești degajat și îți dai cu părerea, ceea ce e și normal, dar... până când?! Uneori, suntem nemulțumiți, alteori, împăcați și tot așa, ne învârtim, veșnic parcă, într-un cerc care nu duce nicăieri.

Am încercat să abordez mai multe domenii social-economice, cu gândul de a îmbunătăți câte ceva, crezând în anumite valori ale lumii în care mă învârt la propriu și la figurat, dar am înțeles că politicianul reprezintă un factor de decizie important. Uniunea Ucrainenilor din România și-a mărit, pas cu pas, numărul de membri, printre care mă număr și eu, de aceea îmi permit să fiu subiectivă, dar ne-au crescut ai noștri, fie rude de sânge sau de neam. M-am bucurat să aud că în localitățile cu etnici ucraineni există candidați la

funcția de primar. În același timp, văd listele noastre de consilieri locali, îmbogățite cu nume noi, cu tineri entuziaști și determinați. Am avut curajul de a mă înscrie și eu. Fiind la început de drum în acest domeniu, mă aștept să primesc o picătură din marea de voturi, dar..., în timp, sperăm ca picăturile să se adune cât mai multe.

Promit să revin cu acest subiect imediat ce iau legătura cu ai mei colegi, pe care i-am lăsat să se obișnuiască cu statutul de candidat.

Vă îndemn, dacă îmi permiteți sfatul, să nu stați deoparte, să aveți curaj și determinare, să-i susțineți pe ai noștri pentru că știm foarte bine care sunt valorile pe care le-am învățat din familiile noastre, să le prețuim și să le promovăm. Vă încurajez să aveți încredere în oamenii din localitățile dumneavoastră, care vă prețuiesc pentru ceea ce sunteți, și să vă respectați contracandidații indiferent din ce partid provin.

Suntem în anul 2020, ne-am săturat de ceartă în aria politică și de discuții care nu duc nicăieri. Dacă vrem o lume civilizată, o lume mai bună să nu stăm deoparte și, unul câte unul, să luăm atitudine, cu siguranță nu suntem singuri! Îmi permit să vă mai transmit gândul de „a nu părăsi corabia”, de a nu uita cine suntem, de a nu trăda, pentru că viața nu rămâne datoare, și de a promova mereu valorile și, mai presus de „culorile politice”, de a rămâne OAMENI! Gânduri de bine!

Claudia SEMCIUC

Huțulii – cetățenii de onoare ai munților

Huțulii (în limba ucraineană, *гуцули*) constituie o subgrupă etnică ucraineană, bine definită și bine delimitată ca spațiu. Teritoriul pe care ei îl locuiesc din străvechi vremuri îl numesc Huțulșcyna, adică Țara Huțulilor. Este un spațiu care cuprinde arealul Carpaților, începând cu nordul României (Bucovina și Maramureș), continuând cu partea vestică a Ucrainei până în Slovacia.

În Bucovina, huțulii locuiesc în localitățile Brodina, Breaza, Cărlibaba, Moldova-Sulița, Izvoarele Sucevei, Vatra Moldoviței și Ulma.

Din punct de vedere cultural, ei aparțin spațiului spiritual ucrainean. Ceea ce atrage atenția unui cunoscător al limbii ucrainene este faptul că, în graiul lor, huțulii au păstrat foarte multe caracteristici arhaice, fie de vocabular, fie fonetice, specifice vechii limbi ucrainene vorbite. Acest lucru este structural legat de faptul că huțulii au păstrat cu mândrie și demnitate, și păstrează în continuare, tradițiile și obiceiurile lor străvechi, portul, meșteșugurile, ocupațiile etc. Aceste lucruri îi deosebesc vizibil nu numai de etniile vecine lor, ci chiar de coetnicii lor ucraineni din alte zone locuite de aceștia din urmă. Unii „entuziaști” îi consideră pe huțuli o etnie enigmatică, greu de înrudit cu vreo etnie bine definită astăzi. E, oare, chiar atât de greu?

Cunoscutul geograf francez Élisée Reclus (1830-1905) a remarcat, în lucrările sale, în anul 1880, înrudirea ucrainenilor cu slavii sudici, iar

antropologul Josef Deniker (1852-1918), autorul primei clasificări a raselor umane, bazate exclusiv pe principii morfologice, susține că ucrainenii și slavii sudici aparțin rasei adriatice sau dinarice, caracterizată prin brahicefalie, culoarea închisă a părului și a ochilor și înălțime medie spre înaltă a corpului. Unul dintre cei mai avizați antropologi ucraineni, Fedir Vovk, în lucrarea sa „Studii de etnografie și antropologie ucraineană” (Kyiv, 1995), evidențiază următoarele caracteristici ale tipului antropologic ucrainean: înălțime medie spre înaltă (169-173 cm), culoarea închisă a feței, părul închis la culoare și creț, capul rotund, fața alungită, fruntea lată, ochii de culoare închisă,

gura de mărime medie, nasul drept. Se pare că huțulii chiar sunt păstrătorii acestui tip antropologic, pe când ucrainenii din alte zone, mai ales din cele marginale, de-a lungul timpurilor, au suferit intersecții cu alte tipuri antropologice.

Huțulii sunt păstrătorii cei mai sinceri și curați ai tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, atât a celor religioase, cât și a celor laice. Principiile și ritualurile religiei creștine coabitează cu cele precreștine ori au fost asimilate de-a lungul vremurilor. Poate exemplul cel mai elocvent este oul încondeiat, pentru care ucrainenii, și huțulii, firește, au trei denumiri: *pesanka* (писанка), *halunka* (галунка) și *krașanka* (крашанка). Ritualul ouălor încondeiate este prezent la ucraineni încă din epoca culturii Tripolie (Трипільська культура), mileniiile V-III î.H., săpăturile arheologice scoțând la iveală oule încondeiate de ceramică. Este interesant de precizat faptul că această cultură se caracterizează printr-o ornamentație și coloristică deosebit de dezvoltată a exterioarelor și interioarelor locuințelor precum și a instrumentelor și vaselor de uz ritualic sau casnic. Aceasta din urmă este denumită și Cultura ceramicii pictate și cuprinde o zonă vastă, dintre fluviul Nipru și munții Carpați, denumită de istorici-arheologi Cultura Tripolie – Cucuteni.

Oul încondeiat huțul pare desprins din flora spontană a plaiului strămoșesc, personificându-l în același timp. Oul, simbolizând nașterea unei noi vieți, nu poate fi încondeiat decât reproducând frumosul din natură, care, ciclic, reînvie, pentru ca noul născut să-i semene. Ritualul spargerii ouălor încondeiate după slujba de Înviere și sfințirea coșurilor pascale semnifică tocmai dorința și speranța ca noii născuți să fie frumoși ca ouăle încondeiate. Nu de puține ori, auzim printre ucraineni, inclusiv printre huțuli, sintagma: «Дівчина гарна як писанка!» („O fată frumoasă precum un ou încondeiat!”).

Nu întâmplător, printre huțuli, în orașul Kolumieia (Ucraina), a fost ridicat un muzeu al ouălor încondeiate, unic în lume, clădirea însăși e în formă de ou încondeiat, fiind înaltă de 13,5 m, cu un diametru de 10 m și având o structură

metalică, placată cu sticlă colorată. Muzeul conține peste 12.000 de exemplare de ouă încondeiate, din toate zonele Ucrainei, dar și din alte țări. Câteva exemplare din zona huțulă a Bucovinei, inclusiv de la noi, au fost dăruite acestui muzeu de către o delegație a UUR – Ținutul Bucovina.

Motivele, formele și culorile de pe ouăle încondeiate se regăsesc și în cusăturile, țesăturile și broderiile huțule, putând fi observate atât pe componentele portului lor tradițional, cât și pe obiectele de uz casnic sau ritualice: prosoape, lăicere, scoarțe, traiste, fețe de masă etc.

Natura frumoasă, dar aspră în același timp, i-a format huțulului și felul lui de a fi și i-a călăuzit și preocupările. Ocupațiile sunt strâns legate de resursele munților și ale pădurilor, dar huțulul nu „exploatează” aceste bogății și frumuseți, ci le valorifică, le dă plusvaloare, neștirbind munților săi nici frumusețea, nici sănătatea. Din păcate, astăzi, are de luptat cu mulți „intruși”, pentru apărarea și păstrarea ecosistemului în care trăiește. De aceea, una dintre țintele educaționale prioritare ale școlilor, și nu numai, din zona montană trebuie să devină educația ecologică.

Păstrarea nealterată a spațiului vital propriu este strâns legată de menținerea sănătății fizice și spirituale individuale, ceea ce huțulii – suntem ferm convinși – știu și au făcut-o dintotdeauna și o vor face mai departe, pentru că ei prețuiesc „drujba” în sensul limbii lor materne, adică *prietenia*, și nu *drijba* care-i sărăcește...

Eusebie FRASENIUC

„Am umblat din casă în casă pentru a introduce, din nou, studiul limbii materne“

Interviu cu dl director Nicolae Benzar

Nicolae Benzar este profesor și director al Școlii Gimnaziale din comuna Știuca, județul Timiș, un om de valoare care colaborează cu Uniunea Ucrainenilor și are o implicare directă în ceea ce privește introducerea studiului limbii ucrainene în școală ca limbă maternă. Într-o comună cu o populație mare de etnie ucraineană, a fost nevoie ca limba maternă să fie învățată și în

școală. Așadar, despre ce aș fi putut discuta cu domnul director Nicolae Benzar dacă nu despre școală și învățământul în limba maternă de după anul 1989.

Reporter: Domnule director prezentați-ne, vă rog, istoria comunei Știuca.

Nicolae Benzar: Comuna Știuca se situează la 14 km distanță de municipiul Lugoj și este alcătuită din localitățile Știuca, Oloșag, Dragomirești și Zgribești. Satul Știuca a devenit centrul de comună începând cu 1968, după ultima împărțire administrativ-teritorială a României.

Localitatea Știuca a fost întemeiată între anii 1786-1787, sub denumirea de Ebendorf, de către coloniștii germani în a treia etapă - iosefină. Aici, și-au găsit o nouă patrie 742 de coloniști provenind din 26 de țări și provincii. Satul a fost, practic, întemeiat, la 1786, prin colonizarea cu germani. Aceștia i-au dat numele de Ebendorf, denumire pe care a purtat-o până în anul 1901. Numele satului provine de la „eben” – loc întins, neted și „dorf” – sat, adică satul așezat pe o zonă plană, netedă.

Din 4 aprilie 1901, în timpul administrației maghiare, satul a fost numit Csukas care are la bază numele peștelui, la fel ca „știuca”. Din 1919, satul este numit Știuca, de la denumirea maghiară Csukas, romanizat.

Anul 1967 este unul de referință privind apariția unei minorități pe aceste meleaguri. Este vorba de minoritatea ucraineană. În acest an, la Știuca se stabilește pentru puțin timp un ucrainean, cu numele Covaci. În scurt timp, acesta părăsește definitiv satul Știuca, stabilindu-se într-o altă localitate din apropierea Lugojului. În anul 2017, comunitatea ucraineană din Știuca în parteneriat cu UUR – filiala Timiș a sărbătorit 50 de ani de la strămutarea primului ucrainean pe aceste locuri, eveniment la care a luat parte și președintele UUR, dl Nicolae Miroslov Petrețchi.

R.: În ce an începe adevărata istorie a ucrainenilor din această zonă?

N.B.: Adevărata istorie a ucrainenilor din satul Știuca începe în anii 1967-1968, când are loc primul val de migrație a ucrainenilor din nordul Maramureșului, de pe Valea Ruscovei, din localitățile Poienile de sub Munte și Repedea. Trebuie, de la început, precizat că ucrainenii strămutați aici au fost familii tinere și cu mulți copii. Aceste familii au luat locul etnicilor germani care părăseau localitatea fie de a se stabili în orașe, precum Timișoara, Reșița, Oțelul Roșu, fie pentru a emigra în Germania. Strămutarea se realiza într-un ritm alert, astfel încât în doar patru-cinci ani se putea vorbi deja de o populație de origine ucraineană importantă. Fiind numeroase familii, numărul de copii de naționalitate ucraineană, care frecventau școala, creștea din an în an.

R.: Cu câți elevi a debutat anul școlar?

Anul școlar 1971-1972 a debutat cu 143 de elevi, din care 50 de copii ucraineni. Așadar, în doar trei ani o treime din populația școlară a fost de naționalitate ucraineană. În anul 1973-1974, erau 70 de elevi ucraineni dintr-un total de 135, elevii ucraineni deveneau majoritari. De aici încolo, putem vorbi de o populație școlară majoritară de etnie ucraineană.

La început, copiii de etnie ucraineană frecventau învățământul în limba ucraineană în satele Oloșag și Știuca, unde învățau și limba germană. Odată ce populația școlară a crescut semnificativ, la școală a început să fie studiată limba ucraineană, ca limba maternă, din anul 1985.

R.: Domnule director, în ce an ați devenit cadru didactic?

N.B.: După cotitura societății românești din 1989, corpul didactic calificat existent a migrat la oraș, astfel încât, la începutul anului școlar 1990-1991, erau patru profesori calificați și nici un învățător calificat. Posturile didactice vacante au fost ocupate de cadre suplinitoare cu studii superioare sau cu studii medii, printre care am început și eu ca profesor suplinitor cu studii superioare. Și în prezent, sunt cadru didactic calificat și titular la școala Știuca.

R.: Am înțeles că, la un moment dat, cursurile de limba ucraineană au fost întrerupte. Cum ați procedat în rezolvarea acestei probleme?

N.B.: În primul an de după revoluție, studiul limbii ucrainene a fost întrerupt. În toamna anului 1994, împreună cu primarul din vremea aceea, domnul Gheorghe Benzar, am umblat din casă în casă pentru a introduce, din nou, studiul limbii materne, limba ucraineană. Această acțiune a fost sprijinită și de Uniunea Ucrainenilor din Banat. Astfel, începând cu anul școlar 1993-1994 se introduce limba maternă ucraineană și sunt angajate două profesoare suplinitoare necalificate din punctul de vedere al legilor române, dar cu un an de școală postliceală – cu profil pedagogic în Ucraina, una completându-și norma la Școala cu clasele I-IV din Dragomirești.

De remarcat că prima localitate unde s-a reluat studiul limbii materne în județul Timiș, a fost localitatea Știuca, în anul 1993. Pe lângă faptul că am reușit să introducem, din nou, limba ucraineană, în septembrie 1999, este instituit și studiul religiei în limba ucraineană, la această catedră fiind numit dl Holovcsuk Ion, preotul satului de la acea vreme.

R.: Care a fost evoluția elevilor după reluarea cursurilor de limba ucraineană?

N.B.: Din anul 2002, elevii care studiază limba ucraineană participă cu regularitate la Olimpiada de limba și literatură ucraineană atât la faza pe județ, cât și la cea națională. În perioada 2002-2010, școala a organizat olimpiada, faza județeană, de Limba și literatură ucraineană. După înființarea secției de limbă și literatură ucraineană, în cadrul Liceului „Iulia Hasdeu”, organizarea acestei faze a alternat între municipiul Lugoj și Știuca. Elevii școlii noastre au participat, în fiecare an, la acest concurs școlar, și de fiecare dată am avut elevi calificați la faza națională. Începând cu anul 2013, reprezentanții școlii noastre au obținut și premii la această olimpiadă.

De asemenea, elevii participă la concursul de recitare a poeziei în limba ucraineană, fazele județene și cele naționale, și la care, în fiecare an, au urcat regulat pe podium. Aceasta dovedește că limba se studiază cu seriozitate și că elevii care îmbrățișează limba maternă o promovează cu cinste. Toate acestea cu sprijinul UUR Timiș și al domnului președinte Iura Hleba.

R.: Cum ați reușit să introduceți predarea limbii ucrainene la grădiniță?

N.B.: Având în vedere proporția de copii ucraineni, s-a încercat să se predea limba ucraineană și la grădiniță. La început, s-a reușit studiul limbii materne, doar în cadrul unor activități didactice, la acele grupe unde educatoarea era de etnie ucraineană. În urma demersurilor autorităților și părinților, în anul școlar 2003-2004, una din cele trei grupe de la grădiniță (grupa mică) a fost transformată în secție cu predare în limba ucraineană, educatoarea fiind de etnie ucraineană, Oncea Maria. În anul următor, s-au făcut demersurile ca și grupa mijlocie să facă parte din secția ucraineană, astfel încât, în anul școlar 2005-2006, erau înscriși 54 de copii, din care 34 la secția ucraineană (două grupe), și 20 la secția română, grupa pregătitoare. S-au întâmpinat greutăți cu încadrarea educatoarelor, deoarece nu am avut personal calificat de etnie ucraineană, astfel, deși grupele figurau cu limba de predare ucraineană, mai mulți ani au fost angajate pe post educatoare persoane de etnie română și se preda limba română. O singură educatoare a fost de etnie ucraineană, doamna Oncea Maria. Abia în anul școlar 2009-2010, s-a reușit să angajăm un cadru didactic calificat, o tânără absolventă a Liceului „Taras Șevcenko”, din Sighetu Marmăției.

R.: Mă gândesc că a fost nevoie de extinderea spațiului având în vedere că numărul de elevi creștea semnificativ. Care au fost măsurile de îmbunătățire pe care le-ați luat? Cum ați procedat în cazul acesta?

N.B.: După anul 2000, numărul de elevi a crescut, astfel că a devenit necesară extinderea spațiului cu noi săli de clasă, dar s-a impus și necesitatea modernizării spațiului existent conform cu nou apărutele exigențe. Având în vedere necesitățile, administrația locală a hotărât reabilitarea corpului vechi al școlii, dezafectându-l, în speranța reabilitării lui cât mai urgent. Dar nu s-a întâmplat acest lucru, deoarece proiectarea a decurs foarte încet, finanțarea a întârziat nepermis de mult, astfel încât, timp de 3 ani, activitatea didactică s-a desfășurat cu foarte mare dificultate. Această stare de fapt s-a suprapus cu o creștere a numărului de copii, ceea ce a însemnat clase paralele la ciclul gimnazial. În 2004-2005, s-a ajuns să se țină ore în două săli impropii din Căminul Cultural (un hol și o sală de lângă scenă), precum și în două săli din spațiu destinat grădiniței. Preșcolarii erau și ei înghesuți în două săli, iar trei clase din ciclul primar țineau cursurile după-amiază, începând cu ora 14. Cancelaria era improvizată într-o sală unde mai era și biblioteca, secretariatul și arhiva.

În 2004, odată cu alegerea unui alt primar, lucrurile au început să se schimbe, deoarece, în acel an, domnul primar Vasile Bejera împreună cu domnul Iura Hleba, președintele UUR – filiala Timiș, au depus toate eforturile, au cerut și primit finanțare de la Consiliul Județean, s-au alocat fonduri din veniturile proprii ale Primăriei și cu munca unor oameni din sat s-a reușit ca, în noul an școlar 2005-2006, să se dea în folosință corpul vechi reabilitat din temelii și modernizat. Clădirea școlii a devenit, astfel, o mândrie a satului.

Încurajat de această reușită, edilul localității a insistat să schimbe și locația grădiniței. Aceasta își desfășura activitatea într-o casă familială naționalizată, formată din trei săli impropii desfășurării în cele mai bune condiții a activității didactice. Având sprijinul Consiliului Local și al autorităților de la Consiliul Județean Timiș, folosindu-se și de programele guvernamentale desfășurate în acea perioadă, în anul 2008, s-a construit și s-a dat în folosință o grădiniță nouă, modernă. Procesul de modernizare a spațiilor școlare a continuat an de an, astfel încât astăzi dispunem de un spațiu școlar format din 12 săli de clasă. Se dorește realizarea unor laboratoare și cabinete, cu scopul de a înfăptui un proces educativ cât mai eficient. Se are în vedere și amenajarea unui cabinet de limbă și comunicare, unde se vor desfășura și lecțiile de limbă și literatură ucraineană. Ne-am propus ca elevii noștri, pe lângă manuale de limba ucraineană, să aibă acces și la subiecte educative desfășurate în Ucraina, prin intermediul televiziunii și internetului.

În prezent, la Grădinița cu Program Normal Știuca există două grupe de preșcolari cu predare în limba ucraineană, iar la Școala Gimnazială Știuca, limba ucraineană se studiază începând cu clasa pregătitoare și terminând cu clasa a opta, în regim independent. Aproape toți elevii de etnie ucraineană, mai exact în proporție de 95%, din populația școlară, studiază limba ucraineană. De asemenea, elevii ucraineni de religie ortodoxă învață religia în limba maternă, cu un cadru calificat, în persoana doamnei profesoare Holovcsuk Maria, ea fiind cel dintâi cadru didactic de limba ucraineană, din anul 1993, care în activitatea sa a pregătit o mulțime de elevi pentru toate activitățile desfășurate în limba ucraineană.

Absolvenții de la clasa a VIII-a se înscriu la secția ucraineană a Liceului „Iulia Hasdeu”, continuând, astfel, pregătirea în limba maternă. Numărul mare de copii ucraineni din satul nostru ne dă speranța că limba noastră maternă va continua să fie vorbită.

În încheiere, doresc să mulțumesc atât domnului Iura Hleba, președintele UUR – filiala Timiș pentru buna colaborare dintre instituțiile noastre, cât și UUR pentru tot sprijinul acordat de-a lungul anilor.

Cornelia BENZAR

Evocare literară ucraineană a evenimentelor din vremea domnitorilor Moldovei Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare

(Urmare din numărul 397-398/2019)

Pe fundalul «pânzei» beletristice «Sărbătoarea de la Suceava», se profilează măreața postură a bunicului lui Ștefan cel Mare, anume aceea a lui Alexandru cel Bun, trăsăturile definitorii ale căruia privind comportamentul față de cei din jurul său și în planul demersurilor voievodale, veridic creionate de Makovei, corespund izvoarelor românești (Alexandru cel Bun/istoria.md/articol/36/; https://uk.wikipedia.org/wiki/-Олександр_Добрий). Profund devotat Sfintei Biserici, el dobândește independența Bisericii Moldovei față de Constantinopol înaintea aducerii moaștelor Sf. Ioan cel Nou la biserica Mirăuți, voievodul participă la slujba religioasă, se roagă, iar în momentul întâmpinării sfântului pe pământul Moldovei, relatează Makovei, el îngeneunchează în fața sicriului descoperit și, asemeni mitropolitului Sucevei, a episcopilor de Rădăuți și Cetatea Albă, «atinge cu buze dreapta sfântului». Porecla de «cel Bun» se datorează faptului că a fost un domn pașnic, un bun gospodar, a întreprins, cum scria Grigore Ureche, o importantă operă de organizare politică, administrativă și ecleziastică a Moldovei. Domnia sa lungă a corespuns, în general, unei perioade de pace, căci a reușit să mențină echilibrul între Ungaria și Polonia, încheind cu acest scop tratate de pace cu Vladislav Jagello, în anii 1402, 1404, 1407, 1411 și 1415. Moldova lui Alexandru cel Bun se întindea până la Marea Neagră, cuprinzând și Cetatea Albă (istoria.md/articol/36/Alexandru-cel-Bun).

Despre Alexandru cel Bun este vorba și în povestirea «У Чернівцях на перевозі» («Pe vadul de la Cernăuți»), a cărei fabulă, probabil, a fost plăsmuită de Osyp Makovei, pentru a sublinia importanța deosebită a privilegiului acordat de către Alexandru cel Bun negustorilor lioveni la 8 octombrie 1408, să-și vândă fără opreliști mărfurile în Moldova. Această înlesnire nefiind un scop în sine al voievodului. De la Lviv, se așternea drumul comercial prin Cernăuți, Siret, Suceava, mai departe spre Brăila și Chilia, drum care favoriza dezvoltarea economiei și culturii Moldovei. Hrisovul voievodal din 8 octombrie 1408 mai este important și pentru faptul că în el, pentru prima oară, sunt menționate orașele Cernăuți și Iași.

În ambele povestiri prezentate aici, Makovei atinge și o controversată problemă lingvistică, afirmând că Grigore Țamblac scria la Suceava în limba slavonă, iar «acum cinci sute de ani pisarul voievodului [Alexandru cel Bun] scria și vorbea pre limba noastră», adică în ucraineană, într-o ucraineană veche, părere împărtășită și de alți protocoaniști ucraineni, amendată însă de unii lingviști, inclusiv și de Mihai Eminescu într-un articol privind publicația cernăuțeană «Bukovynska zorea», în calitate de cunoscător al limbii ucrainene și al celei slavone sau al slavei vechi, pentru însușirea căreia a tradus un cunoscut manual de slavă veche. Lingviștii români consideră limba în care au fost scrise documentele istorice la Suceava, o limbă slavonă de redacție rusă, cu o puternică influență ucraineană, sub denumirea de «limba rusă», provenită istoricește de la statul kievean Kyivska Rus', și având înțelesul de «limba ucraineană».

În celelalte povestiri ale culegerii «Pustnicul de la Putna...», sunt zugrăvite figurile lui Ștefan cel Mare și Daniil Sihastrul.

Concepută pe baza unor date istorice, preluate de către Osyp Makovei cine știe din ce izvoare, care însă, faptic, corespund bogatei tradiții orale moldovenești despre Ștefan cel Mare din culegerile lui Simion T. Kirileanu, Tudor Pamfile ș.a. [eventuala ei cunoaștere de către Mako-

vei ar constitui o cercetare aparte – I.R.], povestirea «Пустельник з Путни» («Pustnicul de la Putna»), de la care provine titlul ediției princeps (1909) și a aceleia reeditată (2019), este percepută de lectorul ei drept o sinteză beletristică, în care, asemeni surselor românești orale și scrise, Osyp Makovei atenția cuvenită o acordă întâlnirii lui Ștefan cel Mare cu cuviosul Daniil Sihastrul.

Daniil s-a născut la începutul secolului al XV-lea într-un sat din apropierea orașului Rădăuți. La vârsta de 16 ani, a fost călugărit cu numele David, la Mănăstirea «Sfântul Nicolae» din Rădăuți, apoi, a fost hirotonit preot, devenind un duhovnic renumit. După un timp, s-a retras la Mănăstirea «Sfântul Laurențiu» de lângă satul Vicovu de Sus. Dar, simțind nevoia de mai multă liniște, a devenit schimnic cu numele Daniil și s-a retras la Putna, pe malul pârâului Vițau, care se varsă în râul Putna. În stânca de pe malul pârâului a dăltuit un paraclis, sub care a amenajat o încăpăre ce îi slujea drept chilie. Acolo, conform părerii academicianului istoric și folclorist Dimitrie Dan, a petrecut 20 de ani (https://ro.wikipedia.org/wiki/Chilia_lui_Daniil_Sihastrul).

În acel loc, arată izvoarele românești, s-a petrecut întâlnirea lui Ștefan cel Mare cu Daniil Sihastrul, în anul 1451, după uciderea în bătălia de la Reuseni a tatălui său, Bogdan al II-lea, când pustnicul Daniil a prorocit că în curând Ștefan va deveni (subl.n. – I.R.) domnitor al Moldovei, ceea ce s-a și întâmplat în anul 1457.

Prezentarea de către Osyp Makovei a locului pustiu din pădurea neumblată de oameni, ales de pustnicul Daniil, dăltuirea în stâncă, cum remarcă autorul, «a unei minunate biserițe», sunt realizate într-un discurs «impregnat» de valențe proprii prozei poetice. Nelipsită de fiorul liric este și întâlnirea cu Ștefan cel Mare, «un bărbat încă tânăr, cu o frumoasă față rotundă și plete lungi» [= portret al voievodului, ce coincide cu cele întâlnite în tradiția orală românească, și diferit de cel schițat, în special, de Grigore Ureche, Mihail Sadoveanu ș.a.], întâlnire înfățișată de Makovei, spre deosebire de izvoarele românești, ca având loc în momentul când Ștefan cel Mare era deja (subl. n. – I.R.) domnitor al Moldovei. Aflându-se împreună cu suita sa la vânătoare [= motiv cinegetic=legenda privind întemeierea Moldovei, de către Dragoș Vodă – I.R.] și gonind bourul rănit, Ștefan cel Mare dă peste pustnicul Daniil Sihastrul [sau, conform altor legende, într-o noapte cu vreme neprielnică, nimereste la Daniil Sihastrul și îi cere găzduire] și se prezintă în fața sihastrului drept domnitor al Moldovei. Sihastrul, conform surselor românești și a povestirii lui Makovei, îl sfătuiește să continue luptele cu turcii și «pentru ca Dumnezeu să-l ajute la toate treburile lui», îl înduplecă să ridice Mănăstirea Putna. Ridicarea edificiului putnean, ca tipologie folclorică, corespunde acțiunii de construire a Mănăstirii Curtea de Argeș, la porunca legendarului Negru Vodă, pe ruinele unei biserici vechi, iar Mănăstirea Putna – pe locul unei vechi sihăstirii din secolele XIII-XIV (putna.ro/legende-s2-s51.php). Localizarea legendei la Putna a fost favorizată de faima glorio-sului domnitor moldovean, care după fiecare bătălie câștigată ctitoria câte o biserică.

Legendara alegere a locului construcției putnene este prezentată de către Osyp Makovei și de legende românești prin proba «tragerii cu arcul» [foarte cunoscută la români, aceasta figurând și în manualele de citire – I.R.]: Ștefan cel Mare când «au tras cu arcul dintr-un vârvu de munte», se arată în legendă, «...unde au agiunsu săgeata lui, acolo au făcut prestolul» – fapt reeditat de Makovei: urcat, împreună cu suita sa pe

munte, «voievodul întinde arcul și – săgeata se împlântă în trunchiul unui paltin retezat». Atunci Ștefan cel Mare decide: «Chiar aici va fi pristolul bisericii». În legenda românească, se arată că voievodul «pus-au și pe trii boiernași [nomenclizați – I.R.] de au tras...», și pe locurile în care au căzut săgețile lor, «au făcut poarta și clopotnița». În povestirea lui Makovei, voievodul ordonă, mai întâi, să tragă cu arcul boierul Crasnăș [impresionează cunoștințele scriitorului privind identitatea acestui personaj istoric, vornicul Crasnăș, care în bătălia din 1476 l-a trădat pe Ștefan cel Mare, – https://ro.wikipedia.org/wiki/Ștefan_cel_Mare], apoi trag cu arcul boierii Duma Braiievici, Stanciul, Știbor și Danilovici [identitatea cărora, deocamdată, nu am aflat – I.R.], dar săgețile lor se înfig în pământ.

Acțiunea de edificare a Mănăstirii Putna (între anii 1466-1469), prima ctitorie a lui Ștefan cel Mare, unde se află mormântul voievodului, sunt înhumați – a doua lui soție, Maria din Mangop, fiica Maria și fiul Bogdan (domnitor între anii 1504-1517), este zugrăvită de Osyp Makovei în povestirea «Маноли» («Manoli»), care reprezintă un incitant exemplu de intertextualități istorico-legendar-literare româno-ucrainene, relevarea cărora presupune o muncă asiduă de investigații, care, din nefericire, nu aduc rezultate scontate, fiindcă, deocamdată, nu se cunosc izvoarele folosite de Makovei. În acest caz, exegetul se poate baza pe presupuneri privind contextul larg în care se plasează subiectul povestirii ucrainene. Astfel, găsirea în timpul vânătoriei lui Ștefan cel Mare a locului pentru construirea Mănăstirii Putna, se aseamănă cu legenda găsirii, în timpul vânătoriei lui Matei Basarab (confundat, în tradiții, cu legendarul Negru Vodă), a locului pentru construirea Mănăstirii Curtea de Argeș. Pe de altă parte, scriitorul mărturisește că «povestea despre Manoli», «atât de frumoasă de-ți vine să plângi», «circulă printre oameni», și el a «auzit-o [spusă în română sau ucraineană – ??] de la un bătrân care păștea vitele nu departe de Putna, unde se află ruinele unei biserici». Relatarea păstorului de vite putnean, reproducă de Makovei, reprezintă o altă identitate tipologică, aceea a relatării de către ciobănașul argeșean făcută lui Negru Vodă, privind locul cu ruinele unei biserici vechi. Identificarea surselor de inspirație utilizate de Makovei, într-o măsură anume, este îngreunată și de faptul că în culegerea de tradiții, legende, balade, colinde etc. a lui Teodor A. Bogdan, publicată la Brașov, în anul 1904, cunoscuta legendă a mănăstirii Curtea de Argeș deveni «Manea și Ștefan Vodă», înlocuirea numelui lui Negru Vodă cu acela al lui Ștefan cel Mare datorându-se, cum am arătat, faimei glorio-sului domnitor moldovean, devenit foarte cunoscut și datorită faptului că a ctitorit numeroase biserici. Afară de asemănările tipologice și coincidențele factice, în povestirea lui Makovei și în producțiile orale românești, mai sus menționate, discursul povestirii «Маноли» («Manoli») reproduce, în întregime, discursul baladei românești, inclusiv și reeditarea formulelor poetice cristalizate, existente, spre exemplu, și în varianta lui Vasile Alecsandri «Monastirea Argeșului», publicată în 1866. În povestirea lui Makovei și în varianta lui Alecsandri a baladei, sunt utilizate aceleași formule poetice în prezentarea constructorilor («Nouă meșteri mari...»), liniștirea lor sufletească la aflarea faptului că soția niciunuia dintre ei nu va fi zidită, moartea (sinuciderea) lor ș.a.

Ioan REBUȘAPCĂ

(Continuare în numărul următor)

Hram la Dărmănești 2

După o pauză de aproape cinci luni de zile, grupul vocal „Vocile Negostinei” a fost, din nou, invitat să cânte în strana bisericii „Sfântul Ilie” din Dărmănești 2, județul Suceava. Ultima noastră ieșire, înainte de declanșarea pandemiei, a fost în februarie 2020, la aceeași biserică, prilej cu care au fost comemorați scriitorii bucovineni când, desigur, era nevoie de un cor ucrainean. Mă bucur că părintele Mihai Cobziuc, parohul bisericii din Dărmănești 2, se străduiește să păstreze vie și nealterată limba ucraineană, limba maternă, care a fost vorbită din moși-strămoși în sat, dar, cu timpul, începe să se uite. Cei care vorbesc cel puțin două limbi din fragedă pruncie, cum este și cazul nostru, al ucrainenilor din România, sunt mai bogați sufletește.

Biserica din Dărmănești 2 sau Kilibancena, a fost înfrumusețată și împodobită ca de hram, iar toți cei prezenți au purtat mască, respectând normele în vigoare. Grupul vocal ucrainean „Vocile Negostinei” a avut locul pregătit la balconul bisericii, de unde au răsunat răspunsurile în limba ucraineană la Sfânta Liturghie, care a fost oficiată bilingv de un sobor de șase preoți din parohiile Măriței, Călinești Enache, Dănila, Mitocu Dragomirnei 1 și din Racova, comuna Udești. Cre-

dincioșii au fost încântați să asculte slujba în limba sufletului lor, iar părintele Mihai Cobziuc ne-a mulțumit în cuvântarea de încheiere pentru emoția creată în rândul enoriașilor, prin vocile noastre și prin cântul autentic ucrainean, adăugând că ne va păstra în rugăciunile sale, iar bunul Dumnezeu ne va răsplăti osteneala.

La slujba hramului bisericii „Sfântul Ilie” din Dărmănești 2, au fost prezenți și oaspeți de seamă, precum președintele UUR, domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, deputat în Parlamentul României din partea minorității ucrainene, domnul Alexandru Mocernac – consilier, domnul Ilie Sauciuc – președintele UUR Suceava, împreună cu mai mulți membri ai comitetului, alături de grupul vocal „Polonenka” din Paltinu și, bineînțeles, mulți credincioși din localitate și din comunele învecinate.

Biserica din Dărmănești 2 are hramul Sfântului Ilie, cel care era fiul unui preot al Legii vechi, din cetatea Tesve și a fost ales de către Dumnezeu să îi fie slujitor. A trăit cu 800 de ani înainte de Hristos, pe timpul împăratului Ahab. Sfântul i-a prorocit regelui că poporul va fi lovit de o secetă cumplită pentru că-l venera pe zeul Baal. Timp de 3 ani și jumătate cerurile au fost închise.

Ascunzându-se de furia lui Ahab, Sfântul Ilie a trăit la pârâul Cherit, unde a fost hrănit de un corb. La sfârșitul perioadei de secetă, Sfântul l-a provocat pe împărat să se roage fiecare în vederea aducerii jertfei și, în vreme ce 450 de preoți ai lui Baal nu au reușit să aprindă jertfa, peste jertfa lui Ilie s-a coborât foc din cer, iar cultul lui Baal a fost îndepărtat. Lăsând ca urmaș pe Elisei, Sfântul Ilie a fost răpit la cer de un car de foc, fără a cunoaște moartea. De aceea, se spune în popor că atunci când tună și fulgeră înainte de ploaie, trece Sfântul Ilie în carul său de foc.

Când am primit invitația de a participa la slujba de hram, părintele Mihai Cobziuc mi-a spus că sărbătoarea nu va fi desăvârșită fără „Vocile Negostinei”, participarea grupului devenind deja o tradiție. Hramul bisericii Sfântul Ilie din Dărmănești 2 a fost un moment de înaltă trăire duhovnicească, slujba, oficiată bilingv, a fost deosebit de frumoasă, iar cântările au adus armonie și alinare în sufletul credincioșilor prezenți.

Și pe această cale, aș dori să transmit alese mulțumiri din partea „Vocilor Negostinei” părintelui Mihai Cobziuc, pentru frumoasele cuvinte adresate și pentru invitația de a participa la o sărbătoare cu adevărat specială. Eforturile sale au fost mereu încununate de succes, iar toate acțiunile – organizate la cel mai înalt nivel. Este o onoare pentru noi să îi fim alături. Doamne ajută!

Felicia GRIGORAȘ

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile *Curierului ucrainean* revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București

Telefon: 021.222.0724,

Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

Redactori:

Ioan Herbil

Ștefania Pietreanu

Tehnoredactor:

Ștefania Pietreanu

Tiparul executat la

Tipografia

„RCR PRINT“

ISSN 1223-5210

